

בלי מורא-בלי משוא פנים

הדה

העולם

השבועון המצויר לאינפורמציה

אתליטית סאריאן ביהם
באנו. נראינו. נוצחנו

מאת שלום כהן

המועקה והשנאה

הסכנה הגדולה

הזרם ההמוני של עדות המז-
רח לאחר הקמת המדינה שינה
באופן יסודי ופתאומי חרכבו
והוא מילוי של הישוב. המדינה הו-
עמדה בפני בעיות הירות-סכנה-
שנאת "גועים". נכדט. גזע ער-
יון" כביכול. גזע אשכנזי הער-
מר במעט בראש כל העם, וגזע
מזרחי נחות-דרגה...

דוד־בן־נוריון

בגמר 13 הביקורים חזר למערכת מלא תדהמה. "זה כאילו מישוה השמים מסך גדול ומאחוריו נתלה מחזה מכווץ ומחידה". סופר: "הייתי צריך לצחוק מן הקטנוניות וצרות-המרות. אבל אינני יכול".

המעין המתגבר

חלקם הלך וגבר עד כיו, במחצית השנה שנסיימה ביוני 1953, היו כול 8 מתוך 10 יולים בני ארצות הברית, "השחורים", אשר עם קום המדינה היוו שליש של הישוב העברי, הגיעו עתה ל־41% מהאוכלוסיה העברית בארץ. מספיק שמחצית יהדות צפון אפריקה

אנשים המתיחסים בזלזול לבעיה זו טומנים את ראשם בחול. כי אין כל ספק: היא קיימת. אלפי מעשים קטנים הם שליבו אותה למי וים מסוכנים. רק אלפי מעשים קטנים, מעשה אהבה הודית והבנה, עשויים לחסן את המצב. הברירה היא איבוד לדעת.

שחורים

מר שיטרת כיצד מסביר אתה את היחסים הקיימים כיום בין העדות השונות בארץ?

ת אינני יכול למסור לך סטטיסטיקה מדויקת, כי המשטרה אינה מציגת את המוצא העדתי ברישום העבריות. אולם אני יכול לומר לך בבטחון כי חלקם של בני עדות המזרח אינו עולה, לא באופן יחסי ולא באופן מוחלט, על חלקם של בני יתר העדות.

ת כיצד הנך מסביר, בכך זאת, את הרושם הקיים כאילו הפחות כל שנים מתוך שלושה עבריינים הם בני עדות המזרח?

ת זהו חלקם של העתונאים. אם מדובר באשכנזי, מופיעה ידיעה שהמשטרה עצרה את א. ג. אם העצור הוא מעולי ה' מורת, הם כותבים כי רחמים בן-ששון, מ' עולי המזרח, נעצר בשל עבירה, עם תיאור מלא של העבירה. אתן לך דוגמה: עניין הרצח של הילדה רחל לוי. העיתונות נטפלה לסמוכה האומ' לל, הדגישה את מוצאו העיראקי כאילו היתה בו משום הוכחה שהוא עשה את ה' מעשה המזעזע.

ת מר שיטרת, אם אנחנו מ' דברים על עיראקים, הרשה-נא לי להתעכב מעט. עובדה היא

ת לדעתי, המצב כיום הוא תוצאה של יצרות קדומות — דבר טבעי בארץ של הגירה ועליה. אי אפשר לדרוש מעולים חדשים שייקלטו וישתחו לשאר התושבים בתקופה קצרה, ביחוד כשלא נותנים להם את הטיפול שפעם נתנו להם.

ת ימח בנוגע לדעה שאותם ה' ילדים, בני עדות המזרח, אי-נב מכשרים או מסוגלים להגיע לרמה הכללית?

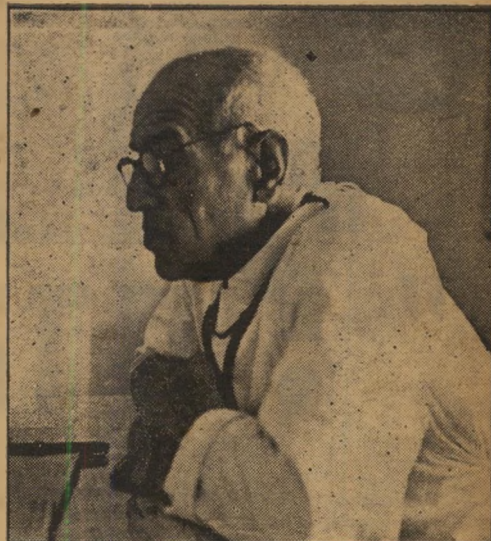
ת לזה בדיוק התכוונתי כשדיברתי על יצרות קדומות. לעולים אלה יש כל הכשרונות והסגולות הדרושים ללמוד ולהת' קדם. אנחנו גם עושים את כל המאמצים ב' בשטח זה. הקמנו מיפעלים לסטיפנדיות ש' יתנו הזדמנות שווה ללימוד. ואנ נראה אם הצעירים שעלו מארצות המזרח מסוגלים ללמוד או לא.

ת נכשיו, הרשה לי לשאול אותך שאיזה קצת מקצועות, האם חלקם של בני עדות המזרח

הדוקטור המובטל

המרפאה של קופת-חולים בקרית בורוכוב היא מרפאה קטנה המשרתת את תושבי השכונות החדשים בסביבה. זמן רב לפני בוא הרופאים, כבר צובאים החולים במסדרון, בידם מספר התור שלהם. שמות הרופאים: ישראל דיאמנט, רופא כללי, אברהם שטרצר, רופא כללי. בקצה המסדרון ישנה דלת שלישית, אף היא נושאת שם של רופא כללי, ד"ר דוד נסים. ד"ר נסים עלה מעיראק לפני קרוב לשנתיים, החל בקריירה הרפואית שלו לפני 42 שנה. במלחמת העולם הראשונה שירת בדרגת קפטן בצבא התורכי. אם ישנו תור לפני דלתו, הוא קטן ביותר. סיפורו של יהושע אבני, אחד ממבקרי המרפאה, מסביר מדוע: פעם סבל אבני מדלקת בעין. הוא ביקש מכפר לד"ר שטרצר, אך בגלל תור ארוך מכרגיל, הופנה לד"ר נסים שבדק אותו, נתן לו טיפול. אך אבני היסס, ביקש מהרופא שישלח אותו למומחה עיניים. כרבים אחרים חשב, משום מה, שרופא שבא מעיראק אינו יכול לדמות לרופא אירופי. ואילו ד"ר נסים הגו אחד הרופאים הידועים שעלו מבגדאד. חולים, שהכירו אותו בעיראק, באים אליו מח'פה וממקומות מרוחקים יותר. הוא נענה לבקשת אבני, נתן לו את הפתק הדרוש. אבני עבר את בדיקת המומחה, קיבל בדיוק אותן הטיפות שנקבעו לו עלידי ד"ר נסים מאז הוא מבקר רק אצלו.

גן העצמאות (ימין) הוא גן יפה מאוד — אחד היפים בארץ. עיריית תל-אביב, שהחלה בנטיעתו לפני שלוש שנים, השקיעה בו מאמצים רבים. יש בו בריכה עטורת-מוזאיקות, מדשאות רחבות, פינות-נוי ססגוניות, ספסלים מוצלים, מראות מרהיבים. הוא נמצא בצפון העיר, מאות אמהות, ילדים ומטיילים מבקרים בו מדי יום. גן הכובשים (שמאל) הוא בקצה השני של העיר, לרגלי מסגד חסן בק, בין כרם התימנים

ומבואות יפו. הוא גן רק בשם: שורות שורות של עצים דלים, שניטעו על גבי חורבות בתים ערבים מפוצצים, בערך באותה תקופה שניטעו גן העצמאות. כל השטח מכוסה עשבים יבשים, מסוגר בגדר-חיל גבוה. ילדי השכונה — ברובם המכריע „שחורים“ — משחקים ברחובות הסואנים. אורחים הגונים מצביעים עליהם בתמהון ובבחילה, מסיקים את מסקנתם: הם נוטים באופן טבעי להיות ילדי-רחוב חסרי-חינוך.

טיבות מהים

זה מושג שפלי"

שהיה ממוצא אחר. האדם עצמו הוא החשוב — לא המקור. "שחור" זה לא שם אנושי! זה ברברי!

(והשר נראה מרוגע מאוד. המלים "חזות שחורות" עוררו את חמתו. הוא מדבר בלחץ, דופק מדי פעם על שולחנו.)

זה מושג כל כך מרגז!

ש אבל ככל זאת משתמשים בו. מה, ל-דעתך, ענינות להיות התוצאות?

ת עכשיו מושג זה מוזק ביותר. אבל יאמרו מה שיאמרו — בני כל העדות הולכים ומתמוזגים.

ש ישנה עוד דעה אחת — שכני עדות ה-מזרח אינם אוהבים חיי עמל, מתרכזים בערים שהשפעתן שלילית ביותר.

ת אין כל ספק שהערים מצמיחות בתוכן סכנות ומ-קורות רבים של פשעים. וכל נקודה חקלאית חדשה הקמה מחסלת מקורות אלה. אך מי שטוען נגד בני עדות המזרח — שיתעניין מעט בתנועת ההתישבות. מי עכשיו יוצא לכפר? הרי רובם בני עדות המזרח!

ש כיצד, אם כן, רואה אתה את ההתפתחות להבא?

ת אין לי ספק שיבוא מיוזג מלא של כל העדותיות. זה יקח זמן ויהיו קשיים. אבל בסופו של דבר לא יהיו יותר "שחורים" ו"לבנים" — יהיה עם ישראלי אחד.

כי שדרות רוטשילד, בתל-אביב, בין רחוב אלנ-בי ורחוב הרצל, שוקקת עיראקים כמעט כל שעות היום. המשטרה גם ערכה לא פעם חיי פושט שם. הרבה אנשים קוראים למקום הזה "מרכז ההכרחות העיראקי", כי שם מתנהלים רוב עסקי העברת הונם של עולים אלה ארצה מעיראק. העיראקים עצמם טוענים כי הופלו לרעה מכיוון שלא יכלו להביא עממם חפצים מחוץ-ארץ ואילו הממשלה שילמה להם רק שיש הערך של הכסף שהצליחו להציל מי עיראק. מה דעתך על כך?

ת זה קצת מחוץ לתחום שלי. אני לא שר כלכלי. אבל אני יודע כי ישנה מדיניות כלכלית ויש לשמור עליה. ייתכן כי הממשלה היתה צריכה לקטט בקו מסוים לגבי עולים אלה. אבל אני יודע גם שהממשלה העלימה עין בהרבה מקרים.

על כל פנים, העולים העיראקים הופכים להיות אלמנטים טובים. יהדות זו בנתה הרבה בעיראק וגם כאן תעשה הרבה.

ש מר שימירית, האם שמעת פעם את המ-לים "שווארצע הייעם"?

ת והו מושג שפל. הוא חייב להיעלם. כל מי שיש לו מעט רוח בוחל וסולד ממנו. כל מי שמשתמש בו הוא עוכר-המדינה. כמו שהיו אמרים על הערבים "שחורים". אני כשלעצמי מעולם לא כיניתי מישהו בשם גנאי מפני

בין סורגים של גז-חיות

ומיושנים קיימים בקיום "השחורים" לפרכים ולשכונות העוני.

נהג דן, למשל, העובד בקו 9 או 14, לשכונת שפירא או שכונת התקווה, רואה את עצמו מקופה, מחכה ליום בו יעבור לקו המשרת את צפון העיר שם אין צורך לנוסעים להזדקק בחור, לקלל ולהתפרע כדי להבטיח לעצמם הסעה כלשהי.

בתחנה המרכזית של תל-אביב, ישנן 23 תחנות של אוטובוסים בינעירוניים, ליד הרציפים. בכל תחנה כזו ישנו מעקה ברזל פשוט, בגובה המותניים, לשמירת התור. שתי תחנות בלבד יוצאות מכלל זה: התחנה לבאר-שבע, של אש"ד, וקו 56 למעברת חיריה, של דן.

ליד הראשונה הוקם כלוב ממש, ובו שני פתחים: אחד לכניסה, אחד ליציאה ממנו אל האוטובוס. אולם המיבנה רעוע ואינו עושה רושם מוצק. ליד התחנה השנייה הוקם מעקה הרבה יותר רציני ויציב, יותר דיוק — שני מעקים: אחד משמאל, אחד מימין, בגובה הכתפיים. הם עשויים צנורות עבים, יצוקים בבטון אל תוך הרציף.

המעקה הוקם לשמור על הסדר. כי הנוסעים, העולים לאוטובוסים מס' 56, נדחקים, אינם שומרים על התור. הם כמעט כולם תושבי המעברות בסביבה, אזור שכמה נהגים הדביקו לו את התואר "גז החיות", כי שם גרות "החיות זשורות".

חברת האוטובוסים בחרה במה שנראה לה האמצעי הבטיח ביותר לתחום בהתפרעויות. היה זה מן הסתם, גם האמצעי הנוח ביותר. היא לא ניסתה לעקור את הסיבות שגרמו להתנהגות הפרועה, לא טרחה כלל להבין את סיבותיה.

סיבות אלו הן פשוטות. הן כלולות בכמה עובדות סטטיסטיות פשוטות עוד יותר: מתוך שמונה אוטובוסים שיצאו מתחנה זו, היו 7 מן הסוג הישן, הקטן, רק אחד גדול. אוטובוס קטן, המיועד ל-29 נוסעים, הסיע, כבר בתחנה הראשונה, 44 נוסעים בממוצע. אחרי שעזב את התחנה, עוד היו 22 איש בחור. האוטובוס שאחריו, יצא כעבור 13 דקות. האוטובוס הגדול, המיועד ל-37 נוסעים, הסיע 64, כשכל העומדים דורכים על יבלותיהם של חבריהם.

ברציף שליד זה, השייך אף הוא לדן, נמצאות התחנות לרמת-גן וסביבתה. מחיר הכרטיס לשם שווה, בערך, לזה של קו 56. ברוב התחנות ברציף זה אין אפילו מעקה פשוט של צנור אחד. משך אותו פרק זמן יצאו אוטובוסים אחת לארבע דקות, בממוצע. מתוך 22 אוטובוסים היה רק אחד קטן, השאר כולם גדולים.

גם בתחנות אלה היתה הצפיפות גדולה. אולם איש לא הקים מיתרסים בגובה הכתפיים: זרם האוטובוסים המתמיד הבטיח להם המתנה קצרה בלבד בחור. אילו העמיד דן כמה אוטובוסים גדולים גם בתחנה 56 היה יכול להסיר את הברזלים, המתאימים יותר לכלוב בגן-חיות מאשר לתחנה להסעת בני אדם, והמשרים הרגשת דכאון על העוב-רים במקום.

קו 56 אינו דוגמה בודדת. אמנם בתחנות אחרות אין סורגים כאלה, אך ברבות מהן אין רמת השירות עולה על זו שבקו למעברת חיריה. האופייני הוא שתנאים אלה — צפיפות, חוסר מכונות, שימוש דוקא באוטובוסים קטנים

דהלן כמה מקרים אופייניים על ההפניות העדתיות שאספה חזית הכיפוי של "העולם הזה", אשר בעליהם ביקשו להעלים את שמם, מפחד שהדבר יגרום להם צרות. המקרים נבדקו על-ידי המערכת, השמות והכתובות שמורים אצלם. הם נבחרו מפני שהם שופכים אור לא רק על מעשי קיפוח והפניה שד ממש, אלא גם מראים את הלך הרוח והרגשות סביב גז בקרב שתי העדות.

● צעיר ספרדי, יליד טבריה, התיידד עם צעירה אש-כנייה בת עירו. יום אחד הודיעה לו כי הוריה אינם מרשים לה ללכת עם "שחור"; הקשר נפסק. הוא פנה לעיתון, בעילום שם, סיפר את הפרשה, יחד עם זאת התקשר עם הבחורה, הודיע לה על צעדו. כעבור כמה ימים קבל אביו של הצעיר מכתב מאבי הבחורה בו איים להיש תביעה משפטית נגדו ונגד בנו אם יפרסם את הפרשה בעיתונות.

● בחירה תימנית, תושבת מושב בשרון, מספרת: "במושבתי, כמו בכל שנה, נערך השנה נשף גדול, אשר בו הוחלט לבחור מלכת הנשף, שתיבחר על-ידי שופט-אורח ושופטים בני המקום. אחרי האצה רבה מצד חברי, העמדתי את מועמדתי לתואר זה. לאחר הבחירות המוקדמות, נשארו שלוש מועמדות. בין השופטים התנהל ויכוח סוער: השופט-האורח רצה לבחור בי — ואילו השופטים בני המ-קום, כמובן, התנגדו. הם רצו לבחור באחת לבנה משלהם. פתאום הודיע השופט כי נבחרה אחת מבנות האיכרים למלכת הנשף ואני לסגנית. אני אומרת שהייתי צריכה להיבחר — זה רק מראה על ההפליה הקיימת. כי אותו שופט שינה את דעתו רק לאחר שאמר לו שאני תימנית".

● לאחר תקופה ממושכת של אבטלה קיבל צעיר עיראקי, יליד תל-אביב, פתעה מלשכת העבודה לעבוד אצל בעל-מלאכה אשכנזי בעיר. עם גמר יום העבודה דרש הפועל את שכרו. בעל-המלאכה שילם, אך פחות מהשכר הקבוע של הלשכה. הצעיר הקים צעקה, התקשר עם עובד הלשכה, לבסוף הוסיף המעביד את הסכום שרצה להפחית. תוך כדי ויכוח, הפליט הבחור כמה מלים באידיש. בעל-הבית מיד התעניין, שאל אותו מינן למד את השפה. הבחור תפס את ההזדמנות, סיפר כי בעוד שאביו "שחור", אמו אשכנזית. "אם כן, אתה בסדר" אמר בעל-הבית, טפח על שכמו. "בוא גם מחר לעבודה. תקבל את השכר המלא".

● עולה מתורכיה, שביקרה במוסד ממשלתי ביפו, הכירה שם אחת הפקידות, בת למשפחה ספרדית, פנתה אליה בספיונות. הבחורה התחמקה מלהשיב לה, לבסוף ביקשה ממנה לדבר אתה עברית. "לא נעים לי שהחברות שלי ישמעו שאני מדברת ספיונות", הסבירה לעולה. אותה שעה דיברה אחת מאותן החברות עם אדם שפנה אליה באידיש, באופן מבעי ביותר.

● אחרי ארבע שנים במשטרה, התפטר עולה ממצרים, שהספיק להגיע לדרגת סמל א'. כאשר נכנס למשטרה, ביקש למצוא בה את עתידו, עשה את כל המאמצים להתקדם. הוא היה בוגר בית-ספר תיכון (צרפתי), בעל נסיון מינהלתי, ידע חמש שפות. אולם לאחר שיחה ארוכה עם מפקדו, החליט להתפטר, כי לא ראה כל אפשרות של התקדמות. באותה שיחה, הסביר לו מפקדו מדוע מעדיפים קצינים "לבנים": רוב השוטרים הם מעולי המזרח ואין להם אותי יחס של כבוד לבני עדתם הם כפי שיש להם לבני העדות "הלבנות".

● משך קרוב לשנתיים שלח בחור כתבות לעתון יומי מסויים, חתם בשם-עט עברי. יום אחד קיבל הצעה בכתב להכנס לעורך, כדי לדון על האפשרות לצרפו למערכת באופן קבוע. סיפר הבחור: "גכסתי לחדר העורך. כשראה כי השם העברי שייך לתימני שחום, הבחנתי בקפיאה אינסי טינקיטית של כל אבריו. אמנם הוא חייך לי חיוך רחב, אך בסוף הפגישה אמר כי לצערו לא היה לו, באותו רגע, מקום פנוי במערכת. על כל פנים, ניחם אותי, כתובתי שמורה אצלו, במקרה שיתפנה מקום. מאותו יום חדלתי לשלוח להם כתבות".

● אנו נשואים כבר חמש שנים. היא לבנה ואני שחור. בכל זאת חיים באושר מושלם. יש לנו כבר שני ילדים. הוריה התנגדו בכל חוקף לנישואינו ועד היום הם בורגן. אמנם כבר הסכימו לבקר אצלנו בבית — אך בשום אופן אין רוצים להכיר את הורי. מספיק להם, כנראה, שהם מכירים בן-משפחה אחד שהוא שחור".

● בת דודתי היא אלמנה שבעלה המנוח לא השאיר לה כל ירושה. משך שנים נאלצה לעבוד קשה כדי לקיים את עצמה ואת בתה. לפני זמן מה פגשתי אותה והיא כמעט בכתה מרוב יאוש: "היא תהרוס את כל חייה (המדובר היה בבתה), מה ירדו המכרים שלנו, אביה היה מתהפך בקברו אילו ידע", ועוד דברים מסוג זה. מה היתה, בעצם, סיבת כל ההרגשות? בתה הודיעה שהיא תתחתן עם בחור ספרדי. העובדה שבחור ספרדי זה שייך לאחת המשפחות הוותיקות והשעירות ביותר בארץ לא השפיעה עליה.

● בבחינות שנערכו, לפני שבועות אחדים, על-ידי ההסתדרות, לקביעת דרגה מקצועית לכמה פסידים, נתבקשו הנשאלים לחבר מכתב-לדוגמה, בעברית, למשרד המסחר והתעשייה, להשיב לאותו מכתב בשפה זרה — אנגלית או צרפתית. אחת הנבחנות קמה, שאלה את הבוחן אם מותר לה לענות בשפה הגרמנית, מאחר "שישנם מאנץ אלפים בארץ המדברים שפה זו". הבוחן הסכים. אז קם נבחן אחר, עולה מעיראק, ביקש שיוורשה לו לענות בשפה הערבית, כי לפחות אותו מספר תושבים מדבר את השפה הזאת בארץ. "חוק מזה", העיר, "זהו השפה הרשמית השניה במדינה". הבוחן סירב להרשות לו, העיר כי שפה זו אינה

העם

בשורות פלשתי 1960 (למהים)

מדן ועד מבואות סיני סערו ההתרגשויות האנושיות. גידופים ואיומים הדדיים של עובדי אדמה ואוחזי נשק על הגבולות האש-מות הדדיות בערים ובכפרים, מלאו את החלל. אולם המלים הנסערות חלפו עם הרוח כשם שחלפו והתנדפו מזה אלפים בשנים, ואילו האדמה המוצקה נשארה. סימן של בריאות העם הוא שאין הוא מרבה לדבר על עובדותיו וזו של חייו, החיובית מכל, החשובה מכל: מולדת. הוא חש את מולדתו מתחת לרגליו.

השבוע הצטופפו למעלה מאלף אורחים בבנין החדש (ומעורב-הסגנונות) של ציוני אמריקה בתל-אביב, כדי לשמוע משהו חדש על מולדתם הישנה. רבים מהם, נערים וזקנים, עמדו משך שעות על רגליהם, צמאים לדברי מדע יבשים שיצאו מפיו של גבר אדומת-פנים, מרכיב משקפיים (בלילה): הפרופסור ויליאם אולברייט, השם הראשון בעולם בחקר עתיקות ארץ-ישראל. אולם אולברייט סיפר על הפלשתיים. הוא לא חידש הרבה, אולם הוא הצליח להעלות לעיני מאזיניו המרותקים תמונה של אותו עם קדמוני אינוואירופי, שעבר בספינותיו הקטנות מכרתים מולדתו, דרך קפריסין, לחוף פי אשקלון ועזה, כבש בשפלה ראש-גשר מוצק, זמן קצר לפני שבני-ישראל (הפחות)

ראים לגורל המדינה למנוע כמעט בכל מחיר סכסוך עם שני שכנים באותה שעה. השבוע, כתוצאה מכמה גורמים שלא נלקחו בחשבון מראש, עמדה ישראל במאבק קשה בעת ובי-עונה אחת בשני גבולות רחוקים — לרגלי הרי סוריה בצפון ובמדבר עוג'ה בדרום.

האורח הממוצע, שלא נהנה משרות-הסברה יעיל, ראה רק את הקצף שעל פני המים, ההצהרות והאגרות. אולם מאחורי המישחק הדיפלומטי וציחצוח החרבות עמדו כמה עובדות נוקשות, שנגעו לאינטרסים רציניים ביותר של המדינה.

האורח היה רשאי לדעת אותן.

● **אפיק הירדן:** ישראל התחילה להטות את אפיק הירדן, ליד גשר בנות יעקב. הי-כונה לחפור תעלה לאורך קו-הגובה 50 (מטרים) מעל לפני הים, המק-ביל לירדן ולחוף הצפוני של הכנרת, שתש-פוך את מימיה לתוך הכנרת בקרבת טבעיה (טבעה). התועלת: כיום יורדים המים בה-דרגה, בערוץ של 12 ק"מ, עד לכנרת (250 מטר יותר נמוך מגשר בנות יעקב). בתעלה החדשה תהיה הירידה פתאומית וחדה, תאפי-שר הפקת זרם חשמלי חזק.

חיים בן-צבי עז רקע הרימות בית המטבחיים במועד שנקבע במכתב...

● **הצד החזקי:** בימי המנדט היה הירדן דן מצפון לנהריים כולו בשטח ארץ-ישראל. אולם גבול שביתת-הנשק חוצה את הירדן, כשבמערב האזור המפורז הסורי, ובמזרח האזור המפורז הישראלי. הסורים טענו כי במצב זה זכותם להשתמש במי הירדן שזה לזכות הישראלים, וכי בלי הסכמתם אין פעילות ישראל חוקית. דעה זו נתקבלה, כ-נראה, על-ידי מחוץ א"ם ומעצמות המערב.

● **הטיית הבניים:** מאחר שכמעט כל מעיינות הירדן נמצאים בשטח הסורי, איימו הסורים כי יטו את אפיקיהם, ייבשו את הירדן בכלל. במיוחד הודיעו שהם עומדים להסית את אפיק הבנים. לדעת כל המומחים אין זה אלא איום סרק. מכיוון שאין המים זורמים מלמטה למעלה, אין אפשרות להז-ריב את מי הבנים אלא לכיוון אחד — עמק החולה. כל שאר הכיוונים מובילים להרים.

● **הכרעת א"ם:** מחוץ א"ם, הגנרל הרני ואגנה בניקה, קיבל את העמדה הס-רית. האמת היא שישראל לא יכלה לסמוך על צדק פורמלי, אלא יכלה לקחת רק שה-שופט יתמוך בה לפנים משורת הדין, ית-חשב במציאותה של ישראל המנותקת, הול-החסרת-המים. תקוה זו היתה מוצדקת, ל-ע-תים, בימי הגנרל ריילי, אך לא בימי בניקה היבש והנוקשה. הגנרל הרני הגר באי-מ-ע-רבי בירושלים העתיקה, לא גילה שם עניין להכיר את ישראל, דחה הזמנות לבקר

בקיבוצים, נשאר זר לבעיות המרחב מחיץ לתחום הצר של הסכמי שביתת-הנשק. מאידך לא גילה גם כל סימן של משוא-פנים או איבה כלפי ישראל. בכל זאת מתנגעים נציגי ישראל לריילי, שהיה פחות נוקשה.

● **פקודת דאל:** בעוד הבריטים גילו עמדה נוגדת אך מתונה, דרשו האמריקאים בצורה חמורה וקיצונית כי ישראל תיכנע למרות בניקה. משה שרת, שקיבל את הטי-פול לידיו, גילה תחילה אופטימיות, אך נאלץ להודות כי המצב חמור. הפרת הפקודה יכלה לסכן את ההענקת האמריקאית.

● **הפסקת העבודה:** כניסגיה-של-כבוד, הודיע שרת ש"לשאל מוכנה להפסיק את העבודה זמנית... לשם בירור" אם כי היה זה נוסח פורמלי גרידא, לא הסכים בניקה לקבל (אחרי שישראל כפרה קודם בזכותו לפסקו הלכות), וכמעט ברור כי האמריקאים ידרשו הכרזה מפורשת כי ישראל תקבל את הכרעת בניקה בתום העירוע.

המאבק על הצוואת

שונה בצורתו, אך דומה ביסודו, היה הסכסוך ליד ניצנה, היא עוג'ה-אל-מפרי, בירת האזור המפורז בין ישראל ומצרים. ● **השיבותה של עוג'ה:** עוג'ה היא כפר נוש קטן, חשיבותה האמיתית היא חולשת על ארבעה כבישים ששלושה מהם מובילים למצרים, אחד לתוך ישראל. עוג'ה בידי אויב היא שער-הפריצה לבאר-שבע, דרך ההתקדמות הטבעית של כוח מצרי, המבקש להתחבר עם הירדנים בחברון. ב-מקרה של מלחמה, יתכן מאוד שעוג'ה תפול לידי הכוח שיגיע אליה ראשון, וגורם המ-הירות (והקירבה) עלול להכריע.

● **תדונה מצרים:** בשעתו הקימה י-ש-ראל נקודה בתוך שטחה, כמה מאות מטרים מגבול האזור המפורז, על משלט החולש על הגבול. הנקודה נקראה גבעת רות. עתה הקימה ישראל נקודה חדשה בתוך האזור המפורז עצמו ליד עוג'ה. מצרים טענה שהחוררים הם אנשי צבא, כי רצחו כמה בדואים, גרשו את הנותרים ומנעו מהם את השימוש בבארות.

● **הכרעת א"ם:** נציג האו"ם קיבל את טענות המצרים בדבר רצח הבדואים והימצ-אות מוויינים באזור. החלטה זו עוררה ב-קורת חריפה ביותר אצל הנציגים הישראליים, הטוענים (כנראה בצדק) שלא היו שום רצי-חות, וכי אנשי האו"ם לא ביקשו בכלל שום הוכחה לטענות המצרים. שום גופות של נרצחים ושום נשק עברי לא הוצג לאו"ם.

● **הפעולה הנגדית:** הנקודה החדשה נשארה במקום, ובמקרה זה לא היתה התער-בות אמריקאית חריפה. אנשי-המעשה מבק-שים להתחיל אל המקרה כולו כאל סכסוך-גבול משלט המשקיף על עוג'ה מדרום,

היתה ידועה לאנשי המק"י הצרפתי במלחמה העולם, שליחי אצ"ל ולח"י, שביקרו בק-ביעות אצל תורמים או שדדו בנקים אנגליים, הכירו גם הם את אמיתותה הרבה. אנשי המחתרות השונות, שצצו בישראל מאז קים המדינה, הבינו כי בלי הממון היקר לא יוכלו לעשות יותר מאשר לשלוח מכתבי-איום.

אחרי שציינו כמה סיסמאות-אימים על קירות הערים, הם ניגשו לשלב הרציני יותר של אירגון מחתרת: איסוף כססים. אלא שימי הפרוספריטי של המנדט עברו, מלבד כמה מטרופים לא היה עתה איש ש-הביט על טירוף כפתרון להעלות המדינה. כשהפעולה ראשון, בחרו בכפר ויתקין והישובים הקטנים שמסביב לו בעמק חפר. כדי להניע את מקבלי המכתבים להיענות לבקשתם, צירפו אנשי המחתרת כמה אימים מעשיים. על המכתב חתמו: סיקריקין.

● **כסף, אז...** כאשר קיבל חיים בן-צבי, איש מושב כפר ויתקין, הממלא תפקיד ראש המועצה האזורית, את מכתב האיום היה עליו קודם לשלם 90 פרוטה. השולחים, שתבעו ממנו להניח 3000 לירות ליד גדר הפריה בקצה הכפר, לא טרחו אף להדביק בול על המכתב.

בן-צבי הראה את המכתב לחבריו והם צחקו יחד אתו. האיום שיפוצצו את בניין המועצה ויפגעו בבניו, אם לא יניח את ה-כסף כדורש, לא עשה עליו רושם מיוחד. מכתבים דומים כתובים באותו כתיב, נמסרו לכמה תושבים לפניו ואיש מהם לא שם לב אליהם. בן-צבי העביר את המכתב למשטרה, שקע שוב בניהול משקו וענייני המועצה.

בדיוק 30 יום לאחר מכן, במועד שנקבע במכתב, קרוב לחצות, התעוררו תושבי הכ-ביבה לשמע התפוצצות. בן-צבי, שנאם אותה שעה באסיפה בבית העם, לא שמע את קול ההתפוצצות. רק אחרי האסיפה נודע לו כי בית המטבחיים, במרחק כמה קילומטרים מן המושב, פוצץ. היתה זו נקמת הסיקריקין.

● **כל אחד רוצה:** כעבור יומיים שוב שילשל בן-צבי 90 פרוטה לידו הדורר עבור מכתב חסר-בולים שהוכנס למשרד הדואר המקומי. תוכן המכתב: הודאה מפורשת של הסיקריקין, שהודיעו כי שלושה מחבריהם הם שביצעו את המעשה.

המשטרה הוזעקה, בדקה את שרידיו המ-אובקים של בית-המטבחיים, ניסתה לגלות עקבות כלשהם. היא עצרה צעיר, תושב הכ-ביבה, שיחזרה אותו כעבור כמה ימים. אח-ריו עצרה ארבעה צעירים אחרים, בני מושב אלישיב הסמוך.

לא היתה זו חקירה קלה. מלבד העובדה שאנשי המחתרת רצו כסף, לא ידעה המש-

Women shared the secrets round Mr Bar-Tal's table

ארוחתו של משה בר-טל בריידי סקטש" הדונדוני

... סוד כחם בהחלט

טרה, למעשה, שום דבר על מטרותיהם. בארץ אשר בה יושבים לפחות כמה מאות אלפי תושבים הרוצים כולם כסף, היה קשה לצפות לתוצאות מהירות מצד המשטרה.

מדיניות

וכנס י"ן. יוצא כסף

מסעדת סלבי היא מסעדה יהודית ממו-דגה שניה בכיכר האנובר בלונדון. בדרך כלל אין קוריה בה מאורעות מועזים, בעלי (המשך בעמך 10)

כנראה מתוך החלטה לא להישאר אחרונים במרוץ על הצומת.

היתה זאת ברכה בלתי-צפויה ששום כדור טרם נורה בצפון ובדרום, עדות לכך שאיש במרחב אינו מעוניין כרגע בסיבוב שני.

טרור

נקמת הסיקריקין

„אין כסף — אין מחתרת.“ מימרה זו

• על שם נחל רות הנמצא בשטח המפורז.

הגבול

המאבק על המים

עוג'ה, עוג'ה, עוג'ה, במעגל נחוניה, נסתובב נא כל היום, עד אשר נמצא מקום לשבת, לשבת.

כל עוד לא הושג שלום של אמת בין ישראל ושכנותיה, אין להימנע מסיכסוכים על הגבול. אולם חוק ברזל הוא לכל האת-

י"שגן הוכחות לכך שהפלשתיים כבר היו מבוססים בשנת 1060 לפני הספירה.

„זה יכול לקרות לך!“

מאת 'יוסף מנקס'

אפשרות לעזור. מוכרחים להוציא את השן.

„סיפתי את תולדותי“

באותו זמן קבלתי הודעה שלמחרת יסיעו אותי לירושלים, לוועדת הערעורים. באנו לשם הישיבה התנהלה בדלתיים סגורות. השופטים היו: שניאור זלמן חשין, דניאל אוסטר וצבי יהודה. סניגורי היה שמואל תמיר. הוא שאל לפרטי ההאשמה נגדי. הם לא מסרו דבר, אך ביקשו שאספר להם בקי צור את תולדות חיי.

סיפתי להם כיצד חונכתי בביתר בפולין, כיצד באתי ארצה בשנת 1935, כצד הת- גייסתי לצבא הבריטי, טפלתי בפליטים, וב-

15 ימים נוספים. שאלתי לשם מה הם נחו צים, וענו לי שיש למשטרה חומר מספיק כדי להעמיד אותי לדין, אבל כיוון שמשך כל הזמן זורם חומר נוסף, הוא מבקש הארכה.

כשעברו 15 הימים הנוספים, נקראתי למ- טה הארצי של המשטרה. שם מסרו לי שלמשטרה אין כלום נגדי, אך הצבא הפעיל נגדי את סעיף 111 ויש להם פקודה להעביר אותי לתרשיחה. בקשתי להתראות עם אשתי, אך לא הרשו לי. נסענו ישר לתרשיחה. מתרשיחה שלחתי מכתב לוועדת הערעורים בירושלים. אחרי 15 יום קבלתי תשובה שעלי להופיע בפני הוועדה. מיד אחרי קבלת

לפני שביעות נתגלה לציבור כי יוסף מנקס, אופה מנכעתיים, נשוי ואב לילדה, נעצר ללא שופט ומש- פט, ונדרן למעצר ארמיניסטרטי- בי לפי סעיף 111. הציבור, ברובו הגדול, הרים קולו במחאה חריפה נגד תופעה חדשה זו, והעולם הזה נמצא בשורה הראשונה של תנו- עת-המחאה. כתוצאה ישירה מן הפערה הציבורית שוחרר מנקס והוחזר לחיק משפחתו.

עתה ביקש „העולם הזה“ מיוסף מנקס להעלות את פרטי מעצרו, למען יישמשו אות-אזהרה לכל אז- רח, העלול להיות מחר קרבן למע- צר רומה, ללא דין וללא דיין.

דחן דבריו של מנקס.

ב-6.53 החל הפעמון לצלצל בדלת דירתי ללא הרף. השעה היתה שתיים בלילה. אני לא התעוררתי, אך אשתי העירה אותי בבחלה. ירדתי במהירות ממיטתי נגשתי לדלת. דרך האשנב בדלת ראיתי שוהי המשטרה. כשפתחת להם את הדלת פרצו פנימה 8 שוטרים. הקצין שפקד עליהם צעק: „לה- רים את הידים!“ „אין צורך להרים את הידים“, אמרתי. „אף פעם לא הרמתי אותן. אינני מתנגד לכם.“ מיד שמו כבלים על ידי. הקצין אמר לי: „יש לי פקודה לעצור אותך ולערוך חפוש.“ „למה?“ „אתה אח- ראי על המחתרת ומחסני הנשק שלהם בא- רץ.“ לא התנגדתי לחיפוש ולמעצר.

אסע בגליל

החיפוש התחיל. אחרי רבע שעה פנה אלי הקצין ואמר לי שהחיפוש יימשך עד הבוקר, ושביתתיים אסע עם השוטרים שחילו לי למטה. הוא ופיקודיו נשארו והמשיכו בחיפוש, בנוכחות אשתי ואביה. נגשתי לאשתי ולילדתי כשידי כבולות ונשקתי להן. אך הקצין לא הניח לי לדבר אתן. „לא לדבר“, אמר. „תיכף לעזוב.“ ירדתי ונכנסתי למכונית. ליוו אותי קצין ושני שוטרים.

נסענו לחיפה. כשעברנו אותה ונכנסנו לגליל המערבי הרגשתי שהקצין אינו כח- מצא בדרך. „חבר“, אמרתי, „אל תחבייש, הגד לאן אתה צריך להגיע ואוביכלם ברוך למקום. לא בסדר שאתם שואלים את הער- בים בדרך. אני יכול להוביל אתכם לכל מקום אפילו בעיניים קשורות.“

הקצין לא ענה. אז אמרתי לסמל: „אין בסביבה תחנת-משטרה חוץ מתרשיחה והיא נמצאת למעלה, בעוד שלשה וחצי קילומטר.“ המשכנו בכיוון זה וכעבור שעה קלה הגענו.

הייתי רעב כל היום

הכניסו אותי לתא נפרד. משך שלשה ימים לא נכנס אלי איש, חוץ מהמפקד עצמו, שהביא לי אוכל. ביום השלישי הגיע שופט צבאי ותובע המשטרה, רחמים שמו, דרש ממנו מוציא פקודת מעצר ל-15 יום, כדי לאפשר לו לאסוף חומר נגדי. השופט שאל אותי אם יש לי מה לומר. עניתי: „אם יש לכם צורך להחזיק אותי 15 יום — בבקשה. אך אני מבקש שתשתדלו לגמור את הכל תוך 15 יום אלה. אני בטוח שלא תמצאו כלום, כי אני חף מפשע.“

המעצר נמשך. משך כל הזמן, מבוקר עד ערב, הייתי רעב. אבל השוטרים רעבו לא פחות ממני, כי אכלנו את אותו האוכל. שאלתי אותם מה הסיבה לצימצום החמור באוכל, והם ענו: „הקציב האוכל שלנו הוא רק 270 פוטטה ליום.“ „אולם גם השוט- רים, וגם מפקדם, נהגו לתת לי מהאוכל שלהם. את מנות הבשר, שקיבלו אחת לש- בוע, היו חוסכים כדי לתת לי מנה בכל יום. כשברכתי לקבל את מנות חתומה, ושאלתי אותם מדוע הם עושים כך, ענו לי: „אתה נשאר מה רעב ואנחנו נוסעים כל שלשה ימים הביתה. נאכל בבית.“

למשטרה אין כלום

במלאת עשרה ימים למעצרי הגיע הקצין יהודה פראג לקחה אותי. הוא לא אמר כלום. שתינו קפה והוא נסע לדרכו. חקירתו נוספות לא היו. אחרי 18 יום לקחו אותי לבית דגון ומשם לקריה. שם נפגשתי, בפעם אשונה מאז מעצרי, עם אשתי, אך לא לי לגשת אליה. שוב הובאתי לפני רחמים והשופט הצבאי. החובע דרש

משוחרר יוסף מנקס ובתו פנינה

„אני כאן השופט!“

התשובה העבירו אותי לגלילי.

בעיטה וחולצה קדיעה

בו ברבע שהובאתי לשם הכניסו אותי ישר לצינוק. היה זה חדר קטן חסר חלונות. כל איחורו בא מחרץ ברוחב של 15 סנטי- מטר. כששאלתי את הקצין כהן: „מה הסי- בה שהכנסת אותי ישר לצינוק?“ הרי לא עשיתי שום דבר. השיב: „כך אני רוצה!“ עבר עלי לילה נורא, בגלל החום האיום ששרר בתא והפשפשים ששרצו בו. בבוקר בקישי לראות את הרופא. הרופא נכנס לחדר, בדק ואמר: „מצטער מאד, אין לנו חדר אחר.“

בלילה הבא שכבתי כל הלילה על יד הדלת ובפע פער נשמתי את מעט האוויר מתחתה. כתוצאה מכך הצטננו שיני. נתקשתי כאבים נוראים והחניכיים מלאו מוגלה. האחראי על המרפאה, מאיר, חשש להוסיף לתת לי כדורים. עשו נסיון אחרון להקל עלי: מרחו את החניכיים בספירט, אך זה לא עזר. נתנו לי זריקת פניצילין, אך גם היא לא העזילה. בקשתי להעביר אותי לרופא שנים, אך הק- צין כהן אמר לי: „כאן אני המפקד והרופא. בבוקר בקשתי לראות את הסמל האחראי, קוטיק, ולבקש את עזרתו. דפקתי בדלת, והיא נפתחה. לפני עמד שוטר ושאל: „מה אתה רוצה?“ עניתי שברצוני לראות את הסמל קוטיק. בתשובה על כך נתן לי בעיטה ישר באברי המין. מעוצמת הכאבים נפלתי ארצה, אך מיד קמתי, התגוננתי בפני מכות נוספות, קרעתי את חולצתי. לקול המהומה באו כל השוטרים עם ה- קצין והכניסו אותי חזרה לתוך החדר. אחרי רבע שעה העבירו אותי לרופא שנים. הוא קבע שהובאתי במאוחר מדי, ואין כבר כל

שנדמה. קשה באמת הוא רק היום הראשון. אחר כך זה הולך מעצמו. עכשיו אני יכול להאמין שאפשר אפילו לצום 40 יום. במשך השביתה לא אכלתי כלום. רק שתיתי מים. לולא הבטיח לי תמיר להוסיף שוב בפני ועדת הערעורים, הייתי ממשיך בשביתה.

מי שהכניס אותי

יכנים אתכם

הובאתי שנית לירושלים שוב נכנסנו ל- אולם הישיבות. שוב התנהלה ישיבה בד- לתים סגורות. שוב נכנסו אותם השופטים. ישבנו בשקט והסתכלנו אחד בשני. הם חיכו שאנחנו נשאל, ואנחנו חיכינו לשמוע מה יש להם לומר. לבסוף, לאחר שהסנגורים שלי ושל הלוי אמרו את דבריהם, פנה אלי חשין ובליל לש- אול הל שאלות ביקש לא להתפור ולחכות עד שהם יחזרו. חיכינו כשעתיים. בהפסקה נפגש- תי עם אשתי שחיכתה לי בפרוודור, בנוכחו- תו של קצין משטרה. כשחזרו השופטים הת- ישבנו במקומותינו. תמיר קם ותבע שוב שיפרטו את ההאשמה. הם לא ענו. במקום זה שאל חשין אם אנו רוצים להגיד דבר מה. קמתי ואמרתי להם: „רבותי, בפעם הרא- שונה שהייתי כאן, המלצתם לשחרר אותי. אחרי שלושה שבועות קראתי בעתון של- רמטכיל יש אשמה נוספת נגדי, אין אני יודע מה רוצים ממני. אך אני נשבע בשם אלהים שאני מאמין בשופטינו האזרחיים כמי שאני מאמין באלהים. אני ואבוי לעם, אם לא נאמין בשופטינו האזרחיים. אינני רוצה להתחנף בפניכם. אף פעם לא התחנפתי בפני אף אחד ואף פעם לא אתחנף. אני רק קובע עובדה. אם האמת לא תנצח עכשיו, מי יודע, אולי אותו האדם שהכניס אותי, יכניס לכלא גם אתכם.“ התישבתי.

סוף המעצר

בקול שקט ורגש השיב חשין: „אנחנו נשלח את המלצתנו לרמטכיל תיכף ומיד.“ שוב קמתי ואמרתי: „אין לי כל ספק שתעשו את המוטל עליכם במהירות מכסי- מלית, כמו שעשיתם זאת בפעם הראשונה. אך מה יעשה האחראי? שוב יורוק את הניירות לסל ויגיד שיש לו משהו חדש נגדי. ובינתיים אשב ואסבול.“ חשין השיב: „הפעם תדעו על החלטתנו בימים הקרובים ביותר. אף כי איננו רומזים מה תהא ההח- סה.“

יצאתי משם באמונה שלמה שהסוף הגיע. תוך ימים ספורים אשתחרר. הוחזרתי לבית- הכלא בגלילי. ביום רביעי בא הקצין קרמר ואמר שמחר, בערב יום הכיפורים, יקחו אותי להתפלל בבית-הסוהר בחיפה. עניתי לו שאני מאמין שלא יהיה צורך בכך, כי מחר אסע הביתה. וכך היה.

באותו ערב בשעה חמש הגיע קרמר מחיפה ומסר לי בעליונות רבה: „יש לי בשורה טובה. בשבילך, אתה משוחרר.“ „או פתח את הדלת“, אמרתי מסוגר מרוב שמחה. „אני כבר הולך הביתה.“ „אך הוא ענה לי: „בגלל הבטחון והאחריות שיש לנו לגביך, אינני יכול לתת לך לנסוע בלילה. מחר בבוקר נקח אותך לחיפה ומשם תסע הביתה.“

15 פרוטות חסרו

בבוקר, לפני שיצאתי, נכנסתי למשרד ושוחחתי עם השוטרים והקצינים. כולם היו מרוצים מאד מכך שהשתחררתי. אחד מהם אמר לי: „אמנם אנחנו מבסוטים שהש- תחררת, אבל נתנענע לך כאן. איך שלא יהיה, היינו יודעים טובים. לא נשכח אותך.“ התרגשתי מאד ועניתי: „חברה, אני קורא בעיתונים שפרצים בתי-איים בארץ. ידעם שגם אני בתי-איי והתנהגתם אחי יפה. אינני יודע, וגם אתם אינכם יודעים, אם הנעצרים אשמים או לא. על כך יחליט רק בית-הדין האזרחי. אם יביאו אותם הנה, אני מבקש מכם: התנהגו אתם כמו שהתנהגתם אחי.“ הם אמרו: „היה בסדר.“

כששוחררתי היו בכיסי 1.540 ל"י. 1.500 ל"י שלמתי עבור נסיעה. בטכסי מחיפה תל- אביב. ירדתי על יד הקריה ונגשתי לאוטו- בוס מספר 63 מחיר הנסיעה היה 65 ל"י פרוטה ולי נותרו רק 40. נאלצתי, ללכת הביתה רגלי, אך רגשותי הצמיחו לרגלי כנפיים. צלצלתי בדלתי. אשתי הייתה בבית, וגם הבת הקטנה. אחרי זמן רב לא הכירה אותי הפעוטה.

והמחשבות נשנות, הוא שם
שהתחילו על ידי ציג, דה
גם ברוצים להתחיל
היום נקמה על עצמם בזה
הענין הזה. תשובה: משה
הם יותר על המספר של
היום שנים מתחילת המלכות

THE UNITED STATES DEPARTMENT OF AGRICULTURE
BUREAU OF PLANT INDUSTRY
WASHINGTON, D. C.
OFFICE OF THE CHIEF, BUREAU OF PLANT INDUSTRY
WASHINGTON, D. C.

דמנוצחת בודרת אהרי שני הנניח לעמוד ימאן 15
הוצאו על ידי המשטרה לשאלה אולם זה-חללי
לדבר כמו הקנייח עד סיפוח שני אטייד פוטעת
במלחם לזוהר הנביח על המסדרונות השומרים
כמו שערמנו חרב עליו השומרים לא העזו להתקרב אל חומות הטרמליט.

יפתע עמוד שמוחה אבן
החפזים ומנחה אדמונית
קהל גדול של שומרים א
הבנין. כשסירב, נעצר
אפילו להתקשר במלפון

3

תוך דקות מעטות הופיעה המשטרה, שהוזמנה על־ידי הכימה מיד עם התחלת פעולות הפריצה. בראש כוח גדול הופיעו יואב פלג (במרכז התמונה), מפקד מחוז תל־אביב והשירות המבחן, וסגן מפקד המחוז, ירון גורן (במרכז התמונה).

לאחר הצלחת פעולת הפריצה ללא כל התנגשות עם אנשי הכוחה שנמנעו מהדרים יר, עלתה ארס דה פילוס במנוחת במדרגות המובילות גדרו ההגבוהה, משדא מוסיף את שאר אנשיה למלא את התפקידים שהוטלו עליהם.

1

ררה בבכי

נה שום סימן לסיום אמיתי של הפרשה, ואילו המשטרה פעלה בזהירות והוצאת האופרה מהבנין, אליו נכנסה, מחוסר ברירה, על ידי פריצת הדלתות. הציבור רשאי לקחת שבאי כוחו יתווספו נפגעה ביתר רצינות, ומצאן זה פתרון אמיתי, שלא יקפח את שני הצדדים, שהעמדה, שלא ב' אשמתם, זה מזה זה.

למחזות המכשירים הזה. יעניו גורמים ציבורי את פתרון הפעולה, את דבר שחלף ענין יגבר והתרחבות רשר הבימה, שנה נה

המנצחים

מחזיק לבנין, אחרי שנשמעו לפקודת המשטרה ופינו אותו מרצונם המוכ, עמדו שחקני הבימה, וותיקים וצעירים (במרכז התמונה: הנה רוכינה), הביטו במתרחש ללא כל שמחה. לנצחון היה טעם מר מאד.

חנות הפרחים, ממול חלון התצפית של הבימה, ניגב את מצחו במטפחת אדומה שקופה, אם כי לא ניכר כלל שהזיע לפני כן. בכל פעם ששחקן הבימה רצה להכנס לבנין, היה עליו למלמל משהו ליד הדלת. קשה היה להבחין אם מסר את שמו או שהיה זה סימן סודי.

המערה לא נפתחה. בו בזמן נאספו במקום הכתבים הצבאיים והמבקרים האמנותיים של מרבית העתונים. שעות חלפו בשקט. אנשי הבימה (בניגוד לעתונאים) קיוו כבר שהאופרה לא תבוא והכל יסתים בשלום. הם טעו: בארבע וחצי בדיוק הופיעו שלושת השסונים המסורתיים, נעצרו ליד הדלת האחורית של בית הבימה. הכוח הפולש נחת בקולות צחוק ותרועה. זמרים, מנגנים ורקדנים הסתדרו בהבטחה עורפית, בעוד שמחה אבן-זוהר הוביל את ראש החץ, שהיה מורכב מצעירים נוקשים שהיו דומים לכל דבר בעולם מלבד לזמרי האופרה, ישר אל הדלת.

כאשר לא המפתח, לא הפעמון וגם לא מטר צעקות, לא פתחו את דלתה של מערת עלי באבא, הניף אבן-זוהר את ידו: צדוק! שבור את הדלת מיד! היתה זו הכרזת מלחמה גלויה. הארטילריה הכבדה נכנסה לפעולה. **המנעולים נחתכו כנר.** חיל האופרה היה, כנראה, (המשך בעמוד 14)

הקרב נגמר. בקצהו של מסדרון ארוך בבית הבימה עמדה אשה בודדה, לשגבה אל הקיר. היא היתה בלונדינית, ממוצעת קומה, לבושה חצאית ונבלרו כחולים ונעולה סנדלים מוזהבים. שתי דמעות גדולות עמדו בעיניה הכחולות.

בקצהו השני של המסדרון הצטופפה קבוצת שוטרים ועתונאים, החליפה הערות והלצות. כשהעיוז לבסוף אחזים מהם להתקרב אליה, הישירה אדיס דה-פיליפ מבט אל פניהם, אמרה בקול חנוק: "עכשיו באתם על סיפוקכם. היום יש לכם סיפור גדול."

סימן סודי. היה זה באמת יום גדוש מאורעות. עוד בשעות המוקדמות שלפני הצהרים נראה בית הבימה דומה יותר לבאסטיליה מאשר לאולם תיאטרון. הדלתות ננעלו ובוצרו מבפנים. הסריגים החדשים על הדלתות שיוו לו מראה של בית-סוהר. מן החלונות האטומים הציץ מפעם לפעם ראש שהעף מבט בסביבה.

בשתיים אחרי הצהרים היה עדיין הכל שקט בחזית הבימה, מלבד פעולות פטרול קלות של שני הצדדים: שנים משחקני הבימה הצעירים והחזקים (גופנית) ערכו סיור בזק בשטח הבחינו בתנועה חשודה. בקרן הרחוב הופיע זר שהזכיר משום מה, במכנסיו החומים ובמשקפיו השחורות את הספר מסיבייה. מתחת לשרוליו המקופלים השתרגו שרירים חסונים, אשר העידו שהספר עסק פעם באתלטיקה קלה. כשהתקרב הזר לבית הבימה, נעצר איש על המדרכה שליד

באותן המדרגות כחן עתה לפני שעה במנצחת, בלוויית כל דחקתה, ירדה עתה אדיס דה-פיליפ, בודדה וגלמודה. בממוניתו של בן-ארי נסעה לחצטרף אל אבן-זוהר העצור, כשאנשי האופרה מוחאים לה כף.

5

זוהר (משמאל), בעדה שז אדיס דה-פיליפ, יחיד לפני ירי מדים. הוא נצטווה לצאת מן ההופע למשטרה, בה אפרו עניו הוא שוחרר רק כעבור שעה.

מוקפת עתונאים ושוטרים, אשר לא נגעו בה לרעה, התחננה אדיס דה-פיליפ, בקול רווי דמעות, לפני בן-ארי, שירשה לה להציג הצגה אחרונה. היא הכתיחה כי אחרי

(המשך טעמוד 6)

חשיבות עולמית. אולם בשבוע שעבר קרה שם דבר כזה.

האסון הוא שאיש אינו יודע בדיוק מה קרה. הדבר היה שריו כבוד כמס. הפרטים הידועים: הצירות הישראליות שכרה את המסעדה כולה באחד הערים לשלוש שעות, שילמה למורה זכות זו 60 ל"ש (כ־300 ל"י). היא ביקשה להכין 150 ארוחות (מרק מלונים, תרנגולות, עוגות חסוחים, יין). המסעדה שכרה במיוחד סבי חים ומלצרים נוספים.

מרוץ הרכילות. בשעה היעודה באו בדיוק שבעה גברים ושש נשים, כולם דיס-לומטים, ביניהם תורכים וסינים. לבצל הסט-עדה נאמר כי השיחות הן על רמה דיפלומטית כה גבוהה, שאי אפשר היה לאורחים אף לתת את שמם. רק שם המארח נודע: משה ברטל, נספח לענייני עבודה של צירות ישראל בלונדון, האיש המופיע במקום האחרון ברשימה הרשמית של עובדי הצירות. הסוד היה כה כמס עד שאסור היה אפילו לצלם. אולם צלם לונדוני זריו הצליח בכל זאת לצלם את המארח ההיסטורי. למחרת היום הופיע הצילום, בתוספת רשימה, פיקאנטי מאד, בעתון הלונדוני הסנסציוני דילי קטקס, בעל מאות אלפי תספסים. מקום הפרסום: עמוד הרכילות. הכותרת: נשים היו שותפות לסודות מסביב לשולחן של מר ברטל.

הוסיף כתב הרכילות: "...בכל זאת אנחנו חושבים שוהי דרך מורה לנהל ועידה סודית ביותר. האם לצירות אלה אין חרדי אוכל?"

אורחי ישראל היו ראשים להוסיף כמה שאלות משלהם. למשל: מה היתה חשיבות הדיפלומטית של ארוחה, שעלתה למשלם המסים הישראלי לפחות אלף ל"י בדיכיונים? או: מהי עבודתו של הנספח לענייני עבודה?

חינוך

התעללות

"המורה, המורה, את תלמידי אותנו בשנה הבאה?"

"אינני יודעת, דני. אינני יודעת..." שיחה מסוג זה התנהלה השבוע במאות כניסות ברחוב. לא היה בה שום דבר מיוחד, פרט לאחד: הדברים נאמרו יומיים לפני התחלת שנת הלימודים.

אותה שעה הוזנב תור ארוך לפני משרד מפקחי בתי הספר בקריה. לא היה זה תור של עקרות בית לדגים או לקרה, אלא תור של מורות, בנות כל הגילים, שביקשו לדעת אם ביום הראשון, עם חזרת רבבות התלמידים לספסלי הלימודים, תהייה מורות או מחסרות עבודה.

היה זה השלב האחרון של פרשת התלללות שמעטות היו כדוגמתן בארץ. היא התחילה שעה שמשרד החינוך והתרבות הודיעה פטורים לאלפי מורות, בסוף שנת הלימודים האחרונה. היה ברור כי בלעדי רוב המורות האלה אי אפשר היה כלל להמשיך בלימודים, וסגן מנהל המשרד, אברהם ארנון, אף הודיע רשמית שקיים מחסור במורות. המסקנה ההגיונית היתה כי הודעות

הפטרות באו לשמש מטרה מיוחדת במינה: לחסוך את תשלום המשכורות למפוטרות בחודש החופש. לשלם להן במקום זה משרד חרש חודש אחד, כפיצויים. היה זה תמרון מחוכם מאד, שכל סוחר מפוקפק היה מקנא בו. אולם שאלה גדולה היא אם תמרון זה היה נאה למשרד הממלתי שתפקידו להרביץ חורר.

כמו אל כלבים. משך חדשים וחצי של חופש חיו אלפי המורות באחזירה של איחודאות נוראה. אף אחת מהן לא יכלה לתכנן את חייה. אחרות, שהיתה להן אפר שרות להסתדר בהוראה בקיבוצים, לא יכלו להחליט, מאחר שלא ידעו מה סיכוייהן לתזור לכיתותיהן הקודמות בעיר. אחרי חדשיים של "חופש" כזה היו מורות רבות קרובות להתמוססות עצבים.

לבסוף, ימים מעטים לפני סיום החופש, הודיע משרד החינוך שיקבל את רוב המפוטרות חזרה לעבודה. אולם ההוראה לא היו ברורות, ואלפי מורות לא ידעו, עד הרגע האחרון, ממש, אם התקבלנה ואם לאו. טראגדי ביותר היה גורלן של הצעירות שגמרו רק השנה את הסמינריון, ולא נכנסו עדיין להוראה: ראה: להן הודיעו במפורש כי לא תתקבלנה לעבודה. אחרי שהתכוונו משך שנים למקצוע, אחרי שמנהיגי המדינה קראו להן לראות בו שליחות, נאלצו לחפש עבודה מאחורי מכות כתיבה במשרד. הקאריירה שלהן בהוראה באה למעשה לקצה עוד לפני שהתחילה. לימודיהן היו מבוזבזים.

אמרה מורה ממורמרת, שלא ידעה אם נתקבלה לעבודה ואם לאו: "משך שנים התלוננו באוזנינו המורים החתיקים בבית הספר שלנו שהמורים החדשים לא שוים כלום, שאיננו מתמסרים לעבודה כמו שהם, החתיקים. עשו כשהיו צעירים. אבל איך אפשר לדרוש ממורים להאות בהוראה ייעוד בחיים, אם מתחילים אליהם כאל כלבים מצורעים?"

מעונים

הם לקחו את אבא

לפני שבוע שנים נדהם הישוב לשמע הידיעה כי גאולה כהן, קריינית לחי, שוחררה מבית הסוהר עלידי קבוצת לוחמים ערבית של לחי. הישוב לא ידע מי ניצח על הסעולה, אולם האנגלים ידעו: הם אסרו את עבד אל-סלאם אברגוש, הושיבו אותו בבית הסוהר ועינוהו קשות.

השבוע באו כמה מידי אברגוש אל אשתו של עבד אל-סלאם. המוחזק במעצר אדמיניסטרטיבי ללא דין ודיון בכפר מגד-אל-כרום ליד נצרת, בעזן משעים שאיש אינו טוען שביצע אותם. כשקמה האשה, כמיטב המסורת הערבית, להגיש קפה למבקרים, נשמע לפתע קולו של בנה בן השלוש: "אמא, אל חתני קפה ליהודים. הם לקחו את האבא שלי..."

למחרת היום שמעו עבד אל-סלאם ואשתו בשורה שרוממה את לבם של מאות אלפי אזרחי המדינה, נטעה בהם מחשוף אמונה יחירת בצדק וביושרו של מוסד אחד במדינה: בית הדין הגבוה לצדק.

כיבוש השאמה

מתחת למגדלים הירוקים, הדומים לבצלים ענקיים, של הבנין שהיה פעם כנסיה רוסית, הצטופפו עשרות רבות של ערבים, בכפיות ובתרבושים עטופים-לבן, שוחחו בלחשי הם חיכו לעורך-דינם, של ארבעת העצורים, שמואל חמיר, שכמעט אחר: לרגל העליה לרצון ציון היה עליו לעבור מאה מכוניות בדרך.

ספירת לחי. לבסוף הכריז שמש מנומר גם, שפקק את עיניו בקושי: בית המשרד פט. יעקב אולשן, שלמה זלמן חשין ומנחם זילברג, נכנסו בגלימותיהם השחורות. לעתים רחוקות שמעו שופטים ישראליים האשמות כה כבדות נגד ממשלת הארץ, ולעתים רחוקות רבצה אחיות כה כבדה על שכמם. אחרי דבריו החריפים כחומצה של תמיר, שהאשים את הממשלה בגלוי בעיות

אחרי חקירה ודרישה נתבררה זהותה ללא ספק, והיא הורשתה להצטרף אל בעלה, לשבת בנצרת. עברה שנה וחצי ולפתחיה נולדה עוד בת. הכל הלך למישרין, עד שלפני חודשיים קיבלה פתחיה צו גירוש ללבנון. היא פנתה לשר המשטרה, בכור שיטירת, אשר דחה את הצו עד סוף ספטמבר. בשבוע שעבר פנה בא כוחה של פתחיה, עורך דין נימר אליהאחרי, לבית הדין העליון לצדק, דרש צו על תנאי נגד המושל הצבאי של נצרת, משרד הפנים ומשטרה נצרת. האחארי טען שהתינוקת היא ללא ספק אזרחית ישראל, אין כל זכות לגרשה. מאחר שהיא בגיל כזה, בו היא זקוקה לאמה, אין זכות לשלטונות ישראל לגרש מחוץ לגבולות גם את האם.

מועמדת-לגירוש פתחיה עטאלדה וינדיה עפיפי, עפאף-ופתחי

אזרחות התינוקת לא היתה מפורקת

בית הדין העליון הוציא את הצו המבוקש. התינוקת הצילה את האם.

משפט

אהבה אסורה

כמעט ריק. השופט יצחק קיסטר, חבוש בכפיתו השחורה, ישב לבדו, קרא את פסק הדין בענין המפורסם של הקידושין שנערכו עלידי עורך-דין דוד גנור לזוג אהרון כהן ובלה בוסליק (העולם הזה 763, 824). הזוג עצמו ופרקליטם הלוחם בלשו בהעדרם — אף כי הוזמנו כחוק.

היה זה הפרק האחרון (לפי שעה) של מלחמת הכוזב, בזוג, שביקש לקדש את אהבתו, לא יכול היה לעשות זאת בגלל מנהגים מעובשים מלפני ימי הביניים. הרבנות סרבה להשיא את הכהן עם גרושה.

קרוב לסף היאוש, שמע הזוג כי גנור הצליח לערוך קידושין בניגוד לרצון הרבנות, וזה להכרזה משפטית. השניים פנו לגנור, שהשיא אותם בעצמו, על סמך ההנהגה הנכונה שדן ישראל אינה מחייבת את נוכח חותו של רב. אולם הפעם לא היה הקרב המשפטי כה קל: משום מה הועבר המשפט לשופט הדתי ביותר בבית-המשפט המחוזי, והלה לא מצא, משום מה, זמן לטיפול וריו בעניין. נירות חשובים נעלמו.

חרם לעדים. השבוע, אחרי שהכנסת העבירה את חוק הנשואין והגירושין, שהפך קיר את העניינים האישיים של האזרחים למנהגי הגטו, התפנה השופט הננירות נמר צאן, ופסקהדין ניתן: הנשואין אינם "חופשיים".

נימוקיו של חשופט התאימו לכל הפרשה: הוא הסתמך על חקנות שחוקקנו בכנס רבני ישראל ושפורסמו ביריעות משרד הדתות קול התורה, לפיו הסילו הרבנים חרם על כל עד המשתתף בקידושין-ללא-רב. נימוק שני: הכנסת החליטה להעביר עניינים אלה לשיפוט רבני.

גנור התכוון להגיש ערעור לבית המשפט העליון, אך הזוג לא היה מעוניין בכך במיוחד. אמנם השופט והרב יכלו לבטל את רשמיות נשואיהם ולהפוך לממור כל פרי אהבתם. אולם אפילו לפי חוקי הכנסת לא

אחרי חצי שעה בלבד חזרו השופטים, הודיעו: על המפקד הצבאי (שחתם על צו הגירוש) ועל המפקח הכללי של המשטרה להופיע ולהראות נימוק (אם ישנו כזה) מדוע לא יבוטל הצו. כדי למנוע התחמקות מן האחריות, הוסיפו השופטים הוראה בלתי-רגילה: שכל אחד מן השניים יענה בנפרד.

היה זה הנצחון הגדול הראשון של הצדק על העוול בפרשת אברגוש, נצחון מוחזיר של עצמאות השופט הישראלי. כאשר עטו אנשי הכפר לברך את תמיר, הוזכר אותם: "המערכה טרם נסתיימה!" אחר נחשו לחזות לתלאיבני. היה עליו לעבור שוב את מאת המכוניות בכיוון הפוך.

התינוקת הצילה את אבא

חסן עטאללה ברח מעבר לגבול שעה ש' כבש צה"ל את נצרת, השאיר אחריו את אשתו, פתחיה עטאללה, עם ילדם, סלאח (4). כעבור זמן מה הגיעו אל פתחיה שמו' עות מעודדות: בעלה נשאר בחיים, מת' גורר בלבנון. היא החליטה, למרות הריגונה, לתצות את הגבול, להצטרף אליו.

אך בו בזמן החליט בעלה לעשות ממש כמה: הוא השיג רשיון לחזור לישראל, להצטרף אל משפחתו. שעה שהגיעה הידיעה אל פתחיה כבר נולד ילדה השני. יחד אתו חצתה את הגבול, הפעם בכיוון חשפור, ביקשה להצטרף אל בעלה, לפי הסעיף של איחוד המשפחות.

* מסורת עתיקה היא בכפר אברגוש ללבוש תרבושים אלה ולא כפיות, כנראה כדי להיבדל מן הכפרים בסביבה אשר אברגוש בו להם. המוכרת הגולה אברגו'לי הוא אחד המעטים הכופרים במסורת זו.

** אף כי המשטרה לא הרשתה לשני חנו-ליס במגד-אל-כרום לעזוב כפרם ולהצטרף לבית משפט את ההצחרה בשבועה, הדרושה להגשת בקשה לצירע-לנאי, מעשה שאין לו תקדים.

מרים זוהר בקליאופטרה ונאווה שאן כפאטאמיטה ב"הכימה" במאנדר, יופי נשי

ת'אטר

ההיסטוריה, העדיף להתרכז בגילום מרכה, הסוב, של הדמויות, שהתנגשותן העלתה את הבעיות המרכזיות של המחזה.

את כובד המחזה נשאה על כתפיה המעי גלות מרים זוהר שהוכיחה כי התהום הפי עורה בין רמת המשחק של החתיקים והצי עירים בהבימה מצטמצמת והולכת. תפקידה של קליאופטרה, הנהפכת לאורך חמשת ה' מערכות מילדה סוטה למלכה ולאשה, נחשף לתפקיד קשה אך מגרה, נכנס לסדרת התפידים שהם חלומה של כל שחקנית צעירה. מרים זוהר לא נשארה בצילו של שמעון פינקל, ידעה לעמוד לידו כמעט כשוה-לו. פינקל עצמו גילם היטב את חוכמת החיים והאבהות שבקיסר, היטיב פחות לתפוס את הגדלות שעשתה אותו למה שהינו. אצל שו, הרכות, האנושיות, ההומור, הם העורך ה' משתפר מעל לאדנותו של קיסר. אצל פינקל, הם על חשבון הקרן עצמה.

את תשומת הלב משכו שני דברים נוס' פים: צבי פרידלנד בתפקיד הקטן, 'חסיית' של בריטנוס, שעלה שוב לבמה, אחרי שנים רבות של הסתפקות בבימוי, הוכיח ששנים אלה לימדו אותו לדבר בקול שקט ומשכנע, לתת משמעות לדמותו בעיקר בעזרת ה' נועה, ולהקה של נערות צעירות ומלבבות, שלא מילאו, כמעט, כל תפקיד משחקי, חשפו לעומת זאת את כתפיהן החטובות הראו בעליל שגם הבימה גילתה, במאוחר (אך לא מאוחר מדי), את כוחו של היופי הנשי כשלעצמו.

היה זה מאמץ מצד הבימה להציג את ברנרד שו, כלומר, לעשות את הבלתי-אפשרי, המאמץ לא עלה בתוהו.

שיעמומה של בטלנות

פעם שאל סקרן טרקלינאי אחד את אוסקר וויילד: "מהי, בעצם, מלאכתו של סופר? מה, למשל, עשיית היום לפני הצהריים?" מעט הסיפורים והקומדיות ענה: "כתבתי פסיק אחד." כשהסרדון לא הסתפק, ביקש לדעת מה עשה גם אחרי הצהריים, היתה תשובתו של וויילד: "מחקתי אותו." מראית באונרי (השם המקורי: חשיבותה של רצינות) בקאמרי, מסתבר (א) שוויילד ייחס הרבה יותר חשיבות לפסיקים מאשר למלים שביניהם; (ב) שהסופר עובד הרבה יותר קשה מכל אחד מגיבוריו.

האבק לא נוער. נסיונו של הבמאי, ולמן לביש, להצטק על עצם בחירת המחז' זה על ידי תמונה קטנה של משחק כמו בובות בראשית פל מערכה לא השתלב עם סינונה הכללי של ההצגה, אך גם לא מלא את שליחותו: השאלה, מדוע בחר הקאמרי לשעמם את קהל דווקא במחזה ריקני כמו זה, נשארה פתוחה.

בניגוד לשאר השחקנים, ביטא יצחק שילה את פסוקיו באותו חוסר-החשיבות הראוי להם, בעוד שלא קוּט הבלילה את כל החינניות של בתי-אצילים, שגילתה כבר בגיל צעיר כמה חסרת-חשיבות היא ההשכלה (לעומת תכונות אחרות).

אימרות הכנף, שוויילד הצליח לשכנע את בני דורו לחשוב אותו למבריקות, העלו אבק רב, התעששויות הצופים הוכיחו כי האבק לא נוער.

ארץ. בני היה עסוק באירגון כל אלה, כשי חיוך שובב מרצד בעיניו הירוקות ובפי מוכנה תמיד בדיחה חדשה. אך מחלת השחפת שכרסמה בגופו החריי פה יותר ויותר. בחודש האחרון לחייו שכב בבית-החולים, יצא ממנו שלושה ימים לפני מותו. לא נותרה לו כל תקווה להבריא. גופתו נמצאה מוטלת בעמק המצלבה, כשלידה בקבוק הרצל הריק. לא נמצאו אתו כל תעודות זיהוי. הוא נקבר כאלמוני בגבעת שאול, וזהה על-ידי חבריו רק אחריכך, על פי צילומי המשטרה.

בחדרו הקטן, הגדוש ספרים ותמונות, נמצאה סיתקה המבקשת לשרוף את כל עברו ותותו. בני לא רצה שזיכרו יישאר עלי אדמות. אולם, למרות רצונו, הוא נשאר בכל זאת — בלב חבריו.

אחד מגושאיו החביבים ביותר היה המוק' יון, המשעשע את כל רואיו, אך אינו מסוגל להתגבר על עומק-עצבותו שלו. רק במאוחר התגלה, כי היה זה נסיון טראגי לבטא את מהותו שלו.

הווי

אל תדחה למחר

בחיפה חולקו כרוזים לנוער, הקוראים לו להיחלץ לתפקידו העיקרי: לפעול לטיוור שמו של שפינוזה, להסיר מעליו את החרם שהוכרז עליו ב-1656.

מעו יצא מתוק

בירושלים נאלצה הנהלת תערוכת כיבוש השממה לכסות בנייר שקוף את אחת ה' מפות, שהתדלדלה מיום ליום כתוצאה מכך שהקהל אכל את בתי-החרושת, העשויים מממתקים, שהיו דבוקים אליה.

הכטחה והגשמה

בתל-אביב נעצר על-ידי המשטרה רוכל שהבטיח לאחד העובדים ושיים נזקות מ' מכנסיו כתם, כדוגמה לטיב סחורתו, עשה בהם, במקום זאת, חור גדול.

צייר-מתאבד בנימין דבנר במאוחר, נסיון טראגי

הארץ

הייתי שומר ראשו של סטאלין. מח' הספר רק 2600 ל"י (מודעה בלאשה) שלום קוממוניקי, תל-אביב מה, פחות מדידה? בסכם ישותקו: ותיקי ההסתדרות, וע' די הפועלים ופקידים ומוזמנים (מודעה בדבר).

חנה אלטמן, תל-אביב תקוות שוא! לאחר בירור בממשלה נודע לנו כי אין יסוד לדיעות שהופצו על יבוא תותחים מחוץ-לארץ (מודעה בדבר).

חנה אלטמן, תל-אביב אבל מה בדבר ייצוא מטוסים-לון? 21.30 — מוסיקה קברית: רביעייה ב' לה' מינור (במחנות). מדרכי דן, צה"ל Dance macabre סוסקאניני בן ז (חרות). א. א. תל-אביב ילד פלא, מה?

יכלו עדיין לאסור עליהם לאהוב איש את רעותו כאחת נפשם.

רפואה

חור בשיניים

ארבעים צעירים ישראליים למדו את רפ' את-השיניים באוניברסיטאות אירופיות ואמ' ריקאיות.אף אחד מהם לא חזר לארץ אחרי גמר לימודיו. כמו רובם המכריע של תל' מידי שאר ענפי הרפואה, השתקעו בחוץ-לארץ, העדיפו את שיני הוהב הנזרות על סתימת החורים בשיני בני ארצם.

השבוע החליטו השלטונות לסתום את החור ברפואת השיניים. הריפוי: להקים בית-ספר לרופאי שיניים בישראל. לחדול מהקצבת דביונים להגדלת עתודת רופאי-השיניים בארצות הכל.

דרכי אדם

המוקיון העצוב

על דלת נמוכה, בקצהו של מסדרון ארוך בבית ירושלמי עתיק היו תלויות, בעזרת סיכה, כמה כרטיסי ברכה לשנה החדשה. ירושלמי, קיבל את פני השנה החדשה הם אחרו לבוא: בנימין לבנר (27), צייר בכליעת בקבוק רצל.

לא היה סטודנט או צייר בירושלים אשר לא הכיר את בני, ולא בילה אתו שעות נעימות על כוס קפה בניצן ההומה. אך רק מעטים הכירו את הגשמה האומללה ששכ' נה מאחרי הפנים החייכניות של הבחור, שהיה מפורסם כאיש חברה וכמספר-הלצות.

שדות-מוקשים. בני עלה לארץ בגיל 13, עם עליית-הנוער מצ'כוסלובקיה. ב-1943 נכנס לבית-הספר לאמנות בצלאה, הוכיח את יכולתו בעבודת מתכת. הוא לא היה מאותם הגאונים, שברק יצירתם מקנה להם מן הרגע הראשון כבוד ותהילה. את עבדו דתו עשה לאט, אך בביטחון, חיפש תמיד דרכים חדשות ושיטות חדשות. נפשו הסיר

ערת לא מצאה סיפוק בעבודת המתכת, בה הצטיין, חיפשה את ביטוייה בציור ובפיסול, אליהם עבר אחר כך לחלוטין. הפסל זאב ב'רצבי היה מורו האחרון וחברו הקרוב. זמן לא רב אחרי שסיים את חוק לימודיו פרצה מלחמת השיחור' בני ביקש להתגייס, אך נידחה בגלל מצב בריאותו הרעוע. למ' רות זאת השתתף כמתנדב בהגנת ירושלים משך כל המלחמה. מי שהיה מסקדו, ואחר ידיו הקרוב ביותר, זוכר אותו כחייל ללא חת, אשר התנדב לאחר התפקידים המסוכנים והפחות-קוסמים: סימן שדות מוקשים. **חיוך בעיניים ירוקות.** עם תום המל' חמה לא הצליח בני למצוא עבודה קבועה, נדד ממקום עבודה לשני, משך חודשים רבים סבל מחסור, התפרנס מ'10 ל"י לחודש.

אך כל אלה לא הפכוהו לשיפוס קודר, אפוף דאגות. הוא לקח חלק פעיל בכל המ' אורעות החברתיים של הנוער הירושלמי: תערוכות בצלאה, נשפי המסכות, חגיגות הקונסרבטוריון, ימי הסטודנט באוניברסיטה, קומיזים או טיולי אופניים בכל רחבי הי

אחד מפרסי ישראל. * שנפטר בשנה שעברה, זכה, אחר מותו, באחד מפרסי ישראל.

מכביה

המכביה מתה - תחי המכביה

עשרות אוטובוסים אל על הצטופפו השבוע ליד שער כפר המכביה. מזוהות למאות נערי מן על הגגות ובליל שפות נשמע מכל עבר. כ-700 ספורטאים, מארבע כנפות כדור הארץ, ארזו את הפציעה, התכוננו לחזור הביתה לאחר שבילו בארץ שבועיים. תיכורו, צעור וטייל. רבים מהם התלהבו ממה שראו, רבים אחרים היו כבר אורחי המכביה הראשונה, לא התפעלו במיוחד מהנוף, בהישגיהם בזה רות הספורט השונות.

כפר המכביה החל להתדלדל מדי שעה בשעה, רודפי אוטובוסים צעירים עוד ניצלו את הרגעים האחרונים, הושיטו את עפרון נותיהם ליד האורחים. "הנה דילארד, מהר, מהר", התנפלו הילדים על אהלם שחום עור. הספורטאי הבלטי את שיניו הלבנות, חיך, מילא שורות רכות בחתימותיו, העיר לבסוף: "אבל זכרו, אינני דילארד, שמי פרינס זייר קובס מברטיניה". הילדים התאכזבו. הם טעו בין שני שחומי העור היחידים במכביה: **ישראל חדשה**. מנהל משלחתו של זיירקובס, מקס ברמן, עשה אותה שעה את סיכום הישגי הספורטאים מברטיניה: "משלחתנו היתה קטנה יותר מאשר במכביה השלישית, אך הרבה יותר חזקה. התבלטנו באתלטיקה, ניצחנו באופניים והפתענו בטניס. אין לי תלונות על האירגון. ישראל חדשה עדיין בנקצוץ ואין מקום להאשים. יש לתקן". מרחק קטן ממנו עמד ברוטס המילטון, מאמנם הלא יהודי של אתלטי ארצות הברית. הגבר הממושקף וגבה הקומה שעבר את גיל ה-70 היה יותר מדי שבע נסיעות בחייו מכדי שיוכל להתפעל מהארץ. "ביקשו אותי לבוא ובאתי", היה פסוקו היחיד של האמריקאי השתקן.

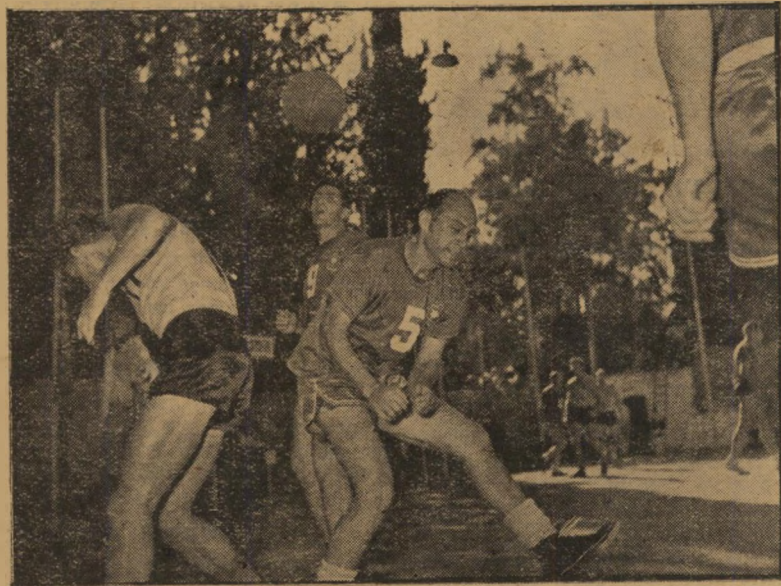
לעומתו היה פארי אובריאן, האלוף העיר למי בהדיפת כדור ברזל ואורח לא יהודי במכביה, יותר חברותי. הצעיר (21) בעל הגוף הרחב והכבד ויפה התואר, היה מב' סוט מהטיל שערך. "האוויר הוא כמו אציל בבית, בקליפורניה, והתוצאות שלי לא היו רעות כלל, בהתאם לתנאים. התלהבתי ביותר מנצחתי, ירושלים וטבריה, המקומות הקדור שים לנצרות. מאה אחוזים היו גם הנערות כאן", סיכם פארי את התרשמותו.

סליחה ביום האחרון. אולם היו גם כאלה שהוכיחו התלהבות גדולה אף יותר מעלוני הקרן הקיימת, קרן היסוד ויומן כרמל. היו אלה ראשי המשלחות של איטליה, מקסיקו, ברזיל וצ'ילי שהופיעו לראשונה בישראל. הם עשו מאמצים כספיים כבירים כדי להגיע לארץ ולא ויתרו על כל הזדמנות לטייל, לבלות ולדבר ברדיו.

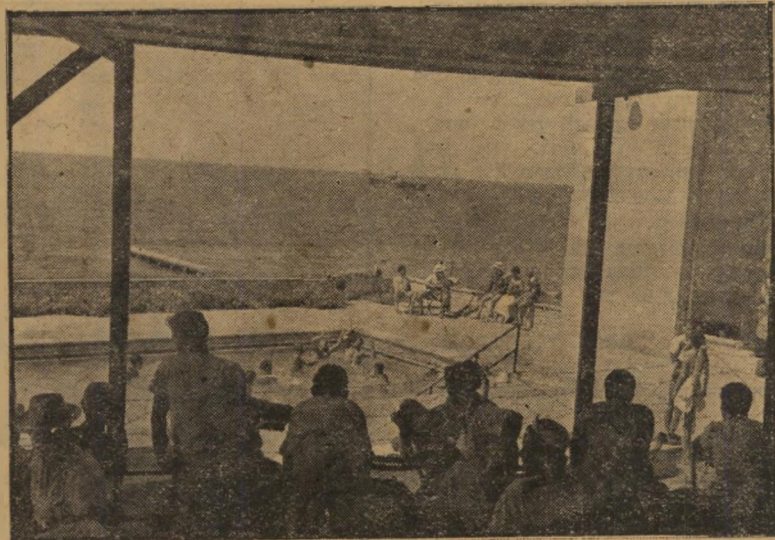
יותר חפשים הרגישו הספורטאים עצמם רבים מהם לא הסתירו את רוגזם על אשר

קיפחו אותם במשחקים. אחרים התאוננו על האוכל, על החום ועל תנאי מגוריהם הגרועים. אולם בסיכום, וביתוד ביום האחרון לשהותם בארץ, סלחו האורחים למארחים. קונגרס המכבי החליט אותה שעה על שיפורים ניכרים שיעשו בעתיד ועל שינויים בתאריכי המכביות. במקום כל שלוש שנים תערך המכביה בכל ארבע שנים. כפר מכ' ביה חדש יבנה, כמקום שיכון קבוע עבור המכביות הבאות.

היה ברור שצעדים אלה היו חייבים לבוא. בכל העולם לא היתה עוד המכבי מפעל זעיר של קומץ יהודים. סוכנויות חוץ ועיתונים

התנגשות במשחק כדורגל קנדה-אנגליה
"התוצאות לא רעות."

רחבת הבריכה בכפר המכביה
"לצער, אינני דילארד"

המנה הית כה גדושה ורצופה שכמעט ולא נשאר פנאי למחוא כף. לא היה זה פלא, לכן, שאת התרועות לישראלים החלשים אפי שר היה למדוד בשעון סטופר ולבד מהצי לחות מעטות נשארו הם בפניה נידחת, הר חק מהתמונה הכללית המרהיבה. תשומת הלב שהוקדשה לאורחים השכיחה לגמרי את המצב העגום של הספורט הישראלי. אך הופעתה המגוחכת של הנבחרת הישראלית כמסיימת המצעד בטקס הנעילה היתה אופיינית. מקומה במצעד היה המתאים לה ביותר.

"אינני אידאליסטית"

(ראה שער)

שעה שמאות המשתתפים ארזו את מזוהות תיהם וחזרו הביתה, התכוננו כמה מחבריהם לנצל את ביקורם ללימוד יסודי יותר של הי ארץ. אחד מאלה היתה מאריאן ביהם, האתלטיסטית תכולת העניינים של המשלחת מצ'יני. בת 18, חייכנית וחגיגנית, היתה מאריאן אר מיינית הן כספורטאית והן כטיפוס יהודי לרוב רובם של משתתפי המכביה. כריבים אחרים, לא נולדה בארץ שאת סמלה נשאה על חזה. עריסתה עמדה בגרמניה, אותה עז בה עם אוריה ביום האחרון לפני פרוץ מל-

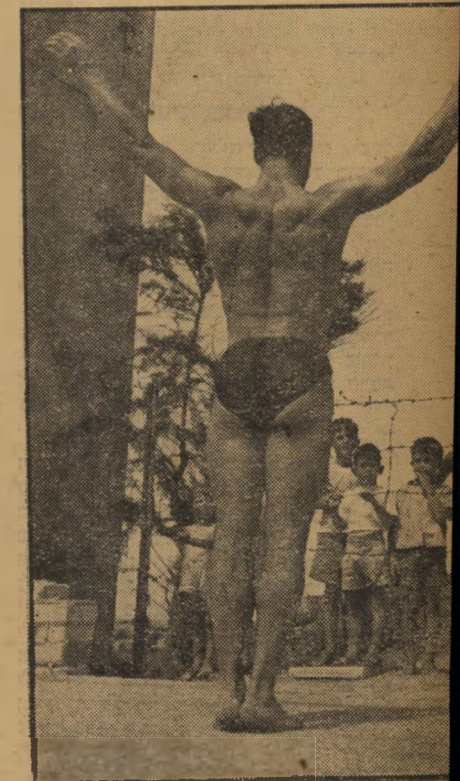
למכביר שלחו הוראות לסוכניהם לעקוב אחר מהלך המפעל הגדול. כמה פרשנים עולמיים הכתירו את המאורע כראשון במעלה, שר איררו מקום לכותרות ראשיות. אולם דווקא בארץ היה הכל צולע, הושלם רק שעות מספר לפני הפתיחה החגיגית. יחס זה הורגש היטב בתגובות האורחים. "עמלנו חודשים רבים, נאבקנו קשה במבחנים, היינו ראויים לתואר יותר טובים", העיר פרוק בייליס, הספרינטר גבה הקומה מב' דוקלין.

המארגנים בלעו את הגלילה. הם הבינו שהמפעל נעשה חשיב יותר מדי פעם בפעם. הרמה הגבוהה של התחרויות לא עלתה בדבד עם עבודתם שלהם. היה נדמה השבוע כאילו הם חוששים מהתקבוצת המבילה של המכביה החמישית.

האחרונה במצעד

בין שני טקסים משעממים ומייגעים, פתיחת המכביה הרביעית ונעילתה, חזו אוהדי

בבחרת הכדורסל הארגנטינאית, למשל, הכריזה חרם לאחר הפסדה לישראל, וזויתה על מנות המזון בכפר המכביה ליום אחד. ** כדי לא להכנס לתחומיהם של המשחקים האולימפיים.

הצגת אורח
"הנערות, 100%"

דרום-אפריקה מוז קנדה
"האוויר כמו בבית"

חמת העולם השנייה, באניה האחרונה לדרום אמריקה. בצ'ילי פתח אביה בית-חרושת לבי גדים, הנהו אמיד למדי. מאריאן מדברת עם אמה גרמנית, עם אביה ספרדית, והיא מלמדת בגנון מקומי אנגלית.

"לא חלמתי כלל לבוא לארץ", הודתה. אין היא ציונית. חבתה היא צ'יליאנית. ל"מכבי הצטרפה רק לצרכי ספורט. היא עושה בכל הסוגים: שחיה, נעלי-שלג, כדורסל. היא גם נבחרה לסגנית מלכת-היופי של מכבי ב"ארצה, בטקס שנועד בעיקרו לאוסף כספים.

תלתל בפרצוף. שבוע לפני צאתה משלחת לארץ הציגו לה במפתיע להצטרף כאתלטיסטית. מאריאן קפצה על המציאה ("לא בי לא היה כסף לשלוח אותי לארץ סתם"), עברה אימונים קצרים ביותר. הקהילה היהודית אספה כסף למימון הנסיעה (2000 דולאר לאיש), אך מאחר שרבים היו סבורים כי ה"מכביה היא בגדר מותרות, וכי חשוב יותר לאסוף כסף לצרכי היהודים העניים, נאלצה מאריאן לשלם כ-800 דולאר מכיסה שלה (אי של אביה).

הארץ הפתיעה אותה מאד. בצ'ילי אמרו לה שכאן שורר רעב. אביה גיבא שתאכל כאן "אטריות ודבש מלאכותי", שולח לה חבילות מזון גדולות. "קשה להתרגל למחשבה שכל הפנים האלה שייכים ליהודים", הפליטה. ב"מולדתה שוררת אנטישמיות ניכרת, אף כי היא עצמה מבטיחה שאין היא סובלת מכך אי שתי.

ההלם החזק ביותר שקיבלה עד כה בארץ: "ברייכירה הכרתי בחור עם תלתל בפרצוף (המון צעירים יש להם כאן תלתלים כפר צוף) ועניבה מקושקשת, שאמר לי שהקיבור צים הרסו את הארץ..."

עתה מבקשת מאריאן להישאר בארץ כמה חודשים, לראות את שיטות ההוראה בקיבור צים. המכביה נתנה לה את ההזדמנות הראשונה לבוא במגע עם ישראל. אולם אין היא חולמת להישאר כאן. "אינני אידאליסטית", אמרה. "לעולם לא הייתי משאירה את הורי לבדם".

השחקנים הבחירים

העולם הזה בחר ב-10 הי ספורטאים הישראליים המצטיינים בתחרויות המכביה הרביעית לפי הסדר:

1. שושנה ריכנר שחיה
2. זאב כספי אתלטיקה
3. יואב רענן שחיה
4. יוסף סלמה אתלטיקה
5. חיותה מארצ'ביאק חיותה
6. אסתר בן-צור שחיה
7. מרדכי חפץ כדורסל
8. יצחק יונר כדורסל
9. מאיר מוביאש כדורגל
10. דוד עובד איגרוף

A black and white photograph of a man, likely a writer, sitting at a desk. He is wearing a white tank top and has a cigarette in his mouth. He is looking down at a book or document on the desk.

טענה משונה, כשהיא באה מפי נציגי הפועלים.
בסירות של נתיקה. היו גם מקורות הכנסה אחרים.
הפועלים שעבדו בבניין בשנת 1952 קיבלו משכורת 100
תרומות קבועה. סגל הגיע לכלל מסקנה כי היתה זה
משכורת גבוהה מדי; הוא הורה לבנות לירה מכל שכר
עבודה של יום. את הכסף — 3000 ל"י — הכניס לקרן
הבנין, תחת הכותרת "תרומות".

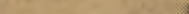
תְּמוֹת נִצְשֵׁי עִם פְּרָשִׁים. בִּינִים שֶׁמֶר הָאֲנִישִׁים
הַמְעוֹרְבִים עַל שְׂתֵק מוֹחֲלָט. חֻלִּית הַחֲקִירָה שֶׁל הָעוֹסֵם
הַזֶּה, אֲרֵר בְּתֵהֶם, כֹּכֵל בְּחִיבָה בְּצוֹרֹת שְׁנוֹת.
שִׁמְחָה סֶגֶל, שִׁפְתָּה אֶת הַדֹּלֶת בְּעֶצְמָה, נִרְאֶה בְּלִי-מִגּוֹלָה
וְעֻצְבִּי, כִּי לֹא יִשָּׁן זֶה זְמַן רַב, כִּי מִיד אֶת הַדֹּלֶת.
הוֹדִיעַ כִּי אֵין לוֹ מָה לִּמְרָא לְעוֹנָאִים. הָאֲחֵרִים כִּסְּמוּ
אוֹמֵם לְדָר — אֲךָ עַל "הָעֵינִי".

בשנת 1951 הגיע סכום זה ל-850 ל"י, בעונה שאחריה הגיע הסכום ששולם על-ידי המעביד ל-1200. הכסף היה צריך להכנס לקופת קרן מיבטחים; הוא נכנס לקרן ב"הסתדרות, המשטרה מצאה את הצ'קים בחשבון זה בבנק.

כיצד הסבירו אנשי המועצה את הדבר ?
הם טענו, כי, מאחר שהפועלים עבדו שם בקבלנות, לא
היו פועלים קבועים, לא הגיעו להם שום זכויות סוציאליות.

”ענינו” של פיירשטיין: גרעון של 282 ל”י בהכנסות
סגף זכרון יעקב מתשלומי הפועלים לקרנות הביטוח של

מאשמים משה ב
"תמות"

קופת-חולים. החשד הראשון נתעורר שנה קודם לכן, במשרד המזון, אולם נחשב לטעות. משתלח הרעיון וגדל, נערכה בדיקה של רש"מ מקבלי המשכורות. קופת-חולים הגיעה למסקנה כי היתה כאן מעילה מצד פירשטיין, שניהל את חשבונות הסניף.

מטרתם אינה הם שהביאו אליהם את הנוצרים. הנוצרים הממשת ניתנה עלידי מוצר הפועלים של זכרון יעקב, שמחה כלי. פירושתי לא ניסה להכחיש את קיום הנוצרים. אודה גם שהיטה את הכסף למקום אחר — אם כי לא על דעת עצמו, ולא להנאתו האישית. המקום שאלי

הוטה הכסף: קרן בנין בית ההסתדרות בירוקן יעקב.
כדי להוכיח את דבריו ולהקל על עצמו שלח פירשטין,
שהיה ברוחן לא פתח את אשתו לשמחה סגולה ביקש ממנו
להכניס אליו להחיצת חדרה. כגל ענה שהוא עסוק מדי
אשתו של טייזשקין חזרה כלעותה שבאה הסירוב פגע
במנו בפחד השוק. הוא החליט להתנחם.

זהו האמת. מאותו רגע התפתחו העניינים במהירות של סרט בלשים היל בורר. מועצת הפועלים החדורה, פירסמה כרוזת צעק שהודבקו ברחובות המושבה, ואשר בהם "הביאת לידיעת הציבור את העובדות והאמת במליונים ההם". מה הן העובדות והאמת של המועצה?

המוסד, לא נרתעה משים דבר, הדיווח איתו מתפקידו, הגישה
נגדו תביעה פלילית, פירסמה זאת ברבים. היא גם לא פחדה
מייחודי קודות, החלטתה כי „ההסתדרות תבער מקרבה כל

מאשמים חיים וייקמן ושרמה דוי
עם פלשתיים."

סרטים

לבער זאקסן, זריקה אמת

רגע שז' אמת, הנמשך לילה שלם, עובר על הדין פיר רישאר (ואן גאבן), המגלה את התגלית הבלתי-נעימה שאשתו היפה, שחקנית התיאטרון מרלן (מישל מורגן) הצמיחה לו קריניים. עובדה זו מתבררת לו כשקרא להחיש עזרה לגבר צעיר שאיבד את עצמו לדעת בפתיחת ברו הגז, והוא רואה על שולחנו את המונח אשתו בחוקה בורזורה הצעיר. הדין, ככל צרפתי בן תרבות, אינו יוצא מכילוי, לא חושב כחשבות רצח או התאבדות. הוא מקבל את העובדה בהתאפקות מופתית.

כשהוא מגיע הביתה מחכה לו הפתעה נוספת בדמות ארוחה תגנית ורומנטית שערכה אשתו לזכר יום השנה העשירי להתמסרותה לו. דבר זה נותן טעם מריר בפיו הקפין של רישאר. הוא מטיח את תמונת האשמה בפני אשתו הנדהמת. זו תופסת את המצב, מתחילה ברגע של האמת, אשם בהרפתקה זו, כמבן, הבעל, כי אלמלא חיור ערב אחד אחר גברת דורגני במסיבה, לא היתה מקדישה שימת-לב לצעיר הצעיר והבוהמי שהעריך אותה. כשדרישותיו של הצעיר לבוא לבקר בעליית הגג שלו הכפיו, החליטה לעשות זאת כדי להוכיח לעצמה שהיא מחוסנת בפני השפעתו והבי-עותיו. כאמצע הביקור מתרגשת הפצצה אורית, הצעיר מגביר את לחצו, אולם מרלן, מטרפת לו בגבורה, ובליט ברירה הם מדקלמים יחד את שירי אפולין.

גם בפעם השנייה דחף אותה הבעל לזרוק עות הצעיר. הוא סרב להמציא לה פניצילין בשביל ידידתה הטובה ביותר שהרתה למישהו ואשר בעלה עומד לחזור מן השבי. היא נזכרה במעריצה, הלה משיג לה את הפניצילין, אולם אינו זוכה בתודתה המיוחשת. דבר זה קורה כעבור שנה נוספת. מרלן, שהאומץ להפסיק את יחסיה עם אחד הגברים, חסר לה, נעזרת עלידי המקרה.

אחרי ליל הוידוים הארוך מקבל הדין טלפון שהצעיר מת בבית החולים. רק כשי מוכרת העון סולקה מן העולם, הוא מבין וסולח.

משחקם המעולה של גאבן ומישל מורגן, אינו מצליח להציל את הסרט מבנויותיו ההוליוודיות.

שליאפין בנעלי בית

סימפוניית הזוהר. הוא בליל של בלט, אופרה ומוסיקה, מעורב בטכניקולור, בתור ספת טיפה של דרמה.

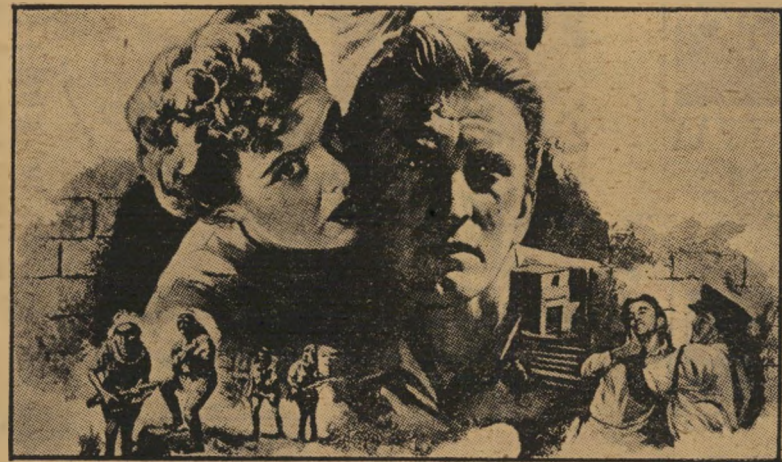
העלילה נסבה על חייו ופעליו של סול יורוק, אימפרסריו יהודי ממוצא רוסי, שהביא לאמריקה את מיטב האמנים של התקופה. יש בה הדיסה השגרתית של כל סרט מסוג זה: עוני, מאבק, והנצחון הסופי. יורוק (דוד ויין) שומע בפטרבורג את שליאפין (אציו פינוצה) בבוריס גודונוב והוא מחליט להיות האימפרסריו שלו. הלה

שולח אותו בעדינות לכל הרחחות (במקרה זה — אמריקה), מבטיח לו שישמע אודותיו. יורוק מגיע לניו-יורק, כותב לשליאפין שמור גים מתכבים ללא מענה, ומתפרנס כקור בחשמלית. בינתיים מגיעה מרוסיה ארוסתו, (אן בנקרופט) אותה הוא נושא מיד. בליל הכלולות הוא מקבל מברק משליאפין לבוא למריו. הוא מגיע ונוכח כי הבאס המשתעמם רצה להחל בו. בדרך חזרה, באניה הוא מצליח לשכנע את הכנר יוג'ן איסי (אינק שטרן) להופיע בקונצרט עממי. מאותו רגע עולה עקומת חייו מעלה מעלה. פאבלובה האלוהית, שזמן קצר לפני כן גרשה אותו מעל פניה, מבקשת להופיע בהצגותיו. שליאפין נמלט

אבידה קשה

כשהרצה ישעיהו קלינוב, כתב הזכיר רונתי-המדיניים של דבר והדור, בקול יש-ראל, הביא כדוגמה בולטת לדעת חקל בארצות הברית את פירסומיה של סוכנות ידיעות אמריקאית בשם אינטרמאונטיין ג'וז ניו סריויס. עיתונאים שהשם נראה להם בלתי מוכר חקרו בדבר, מצאו שסוכנות זו היא מפעל פרטי של קהילות יהודי דובר במדינת קולורדו, המונה 1200 איש, מוציאה לצרכיה הפנימיים, עלון סטנסיל.

מרצה אחר, פרופסור וויליאם (הארכיאו-לוגיה של ארץ-ישראל) אולברייט, המומי

קירק דאגלס ומיני ויטאדה ב"עושה הלהטים"

למתוסבך רדיפה, קיבוצניקית בלונדינית

הה העולמי הנודע ביותר לחקר עתיקות הארץ (ראה במדינה) דיבר משך שעה וחצי עברית רהוטה, אולם שלוש פעמים נתקל בקושי, נאלץ לשאול בעצמו של שכונו ל-שולחן, רקטור האוניברסיטה בנימין מזר. המלים המבוקשות: "שודריים", "סבלנות" ו"התפשטות". ביחוד התקשה במלה האחרונה, ניסה כתיסר פעמים להתחיל מחדש את המשפט המסובך. התפשטות כליהחרס הפלשתיים מוכיחה התפשטות הפלשתיים והתפשטות האימפריה הפלשתיית.

התפשטות בלתי-חוקית ניסה לבצע שמו-עון (פר גינט) פינקל, שחקן הבימה המקרית שרצה להיכנס לבית הבימה בשעת הסיכסוך עם האופרה (ראה רפורטזיה). הציג את עצמו לשם כך לפני השוטרים כעיתונאי. מחשקו, הפעם, לא שיכנע: השוטרים דרשו ממנו תעודה, לא איפשרו לו את הכניסה כשהתברר שזו חסרה לו.

מאורע משמח יותר עומד לקרות לכוכב הכדורגל נהג אש"ד יהושע ("שיע") גל-זל, המתכוון לשאת בעור שבוץ לאשה את פקידת אש"ד החנינית והצעירה (18) פנינה אפשטיין. ירח הובש לא יימשך זמן רב: עשרה ימים אחרי החתונה עומד שייע לנסוע

מרוסיה בכותנתו לעור ויורוק מופיע כמלאך הגואל, נוטל אותו תחת כנפיו. יורוק נעשה פרסונה מאד חשובה, פטרון האמנות. הדבר עולה לו כמעט במחיר יקר: לאשתו הא-הובה נמאס לשבת בית ולסובב את האגוד לים, שעה שבעלה קונה מתנות לברלינה שלו ושוכח את יום נשואיהם. היא עוזבת אותו. לא לאורך זמן. כעבור 10 דקות קול-נועיות, אחרי שירוק מספיק להתחרט להיות אומלל, היא נמצאת שוב בנורעותיו. דוד חיון ואן בנקרופט כאילו נקלעו בט-עות לחדר מלא דמויות זוהרות. אציו פינצה הוא בעל אישיות דינמית, אפילו בנעלי בית וחלוק משי, מדבר בקול רועם ושר להפ-ליא. תמרה טומנובה היא בלרינה קפואת פנים, חמת רגל. איזאק שטרן ויאן פירס (אשר בגלל הופעתו הבלתי הוליוודית קבל את תווי פניו של בירון פלמר, צעיר גבוה, שחור ונאה) אינם זקוקים להמלצות.

בקצרה

עושה הלהטים הוא קירק דאגלס, פליט המחנות בגרמניה בעל תסביך רדיפה, הנחקל בבואו לארץ בהרפתקה עם המשטרה ועם קיבוצניקית בלונדינית.

ליזון וליגוסלביה, להשתתף בתחרות על הנביע העולמי. ספורטאי שקונן, לעומת זאת, על אבירתו היה שלמה (סלומון) אדיר, שהיה אחר ראי על הסדרים בכל תחרויות המכביה. טען סלומון: "רצתי יותר מכל אלופי העולם באחלטיקה קלה". התוצאה: הוא איבד תוך שבועיים 8 קילוגרם ממשקלו (שנשאר בריא למדי גם אחרי כן).

אלחמה קדושה

מטרה חדשה בחיים גילה טר לוריא, עורך ג'וולס פוסט שהפך עורך זמנים, כפי שגילה במסיבה ירושלמית. המטרה: להשיג מיד את העולם הזה. הניצוץ שהדליק את את לבבת הקודש: המאמר אודות חיים (איש השנה) כהן.

עורך אחר איבד פחות את חוש ההומור: שעה שצילצלו מן המשטרה ליוסף (ג'י) ויניצקי, עורך חרות, המפרסם גם פיליטור גים שבועיים בידיעות אחרונות תחת שם העט יוסף הלוי, דרשו ממנו לבוא ולהיות מואשם כחוק על ביוון בית-הדין, ענה ויניצקי, הרגיל במעצרים: "האם עלי להביא אתי גם מברשת שיניים?"

נפש נוספת הצטרפה למשפחת האלופ משה דייך, למורת רוח אשתו, הנפש: כלב חום בשם שי, שניתן לו כמתנה מידי איש השגרירות האמריקאית, לאלוף לא היה כל ספק שהכלב גועי מאד. הוא לא ידע רק לאיזה גזע הוא שייך.

אורח מחוץ לארץ שלא יכול להתגנב על יצרו, הצטרף לחבורת דוברי רוסית בקפה רוזל בתל-אביב, שמע כי אחד הנוכחים הוא יליד פיאטיגורסק, שאלו אם שמע על בן אחר של אותה העיר, יוסף, (טוב למוח בעד ארצנו). טרומפלדורר, לתדהמתו גי-לה הנשאל ששמו אלפרד טרומפלדורר, אחיו הבכור של הגיבור הלאומי.

החלטה נחושה

כמומחים לסקס-אפיל נתגלו האנגלים, כא-שר בחר קלוב אנגלי ידוע בארבע הנשים הסקס-אפיליות ביותר בעולם. הארבע לפי סדר הסקס-אפיליות: שחקנית הקולנוע אולה גרנר, לנה טורנר, גינה דולוברי-גירה והנסיכה מרגרט.

כשמעה על כך אולה גרנר, הסבירה באוני עתונאים את סוד-קסמה: "סקס-אפיל הוא כמו שום — מצוין כשלא מפרוים בשי-מוש".

חור מעודף מוגזם של סקס-אפיל היה גם שחקן-הקולנוע רוברט מיצאם שסרב ל-הופיע בטרם עם מריין (ג'ו שהמציאה את האהבה) מורנו, מחשש שהקהל ישים לב לחזה (השופ) של מוגזו במקום חזהו (הרחב) של מיצאם.

* בגלל מאמר של מנהיג תנועת חרות, מנחם בגין, בעניין פסק-דין טרפנד. ** בזמן המנדט נעצר עם 251 חברי המח-תרת, נשלח למעצר בקניה, עליו כתב אחר כך את ספרו 251.

תשבץ שאלון

מאונן: 1. מקצועו של עמוס בן-גוריון; 5. חברת אוטובוסים עירונית; 10. מלשין; 12. אביו של יהושע; 14. לא יפה לומר דברים מאחורי חלק זה של גוף האדם; 16. חיכ של חטיבת השמאל; 18. ממנו אל הפחת; 19. הגשם הראשון; 21. התחרות בין מועמדים לאותו תפ-קיד; 22. מוכר בשמיים; 23. אביו הראשון של האדם; 24. מוסר האחרון; 25. ספר ישעיהו; 26. הראשון בשיירה; 27. בה נמצאים המעיים; 30. נכד הבן או בן הנכד; 31. מאכל קיצי; 33. מפקד יחידה צבאית; 35. מלת הפניה הסלפנית; 36. שאינו יודע קרוא וכתוב; 38. אגיות נוסעים ישראלית; 39. כינוי פלוגת הנשק הכבד; 40. של שניים; 41. רמאי; 43. משותף לרילי ולרינה; 44. שמש; 46. הולך וכבה; 48. מרכו קורסי המפקדים של ההגנה; 49. היפוכו של פתוח.

מאונן: 2. יש של סוף, יש של מלח ויש סיני; 3. שם פרטי של אשה; 4. הלא קצין היחיד המותר הנשאל כובע שרד קציני בצ"ל; 6. דחם המדבר; 7. ממש, מצוי בעין; 8. ברובה היא חילצת, בפה היא של בינה; 9. גנרל רודן;

		8	7	6	5	4	3	2	1
13				12	11			10	9
	18			17			16		15
						21		20	19
							23		22
	24								
		28		27			26		25
					31			30	29
37		36			35			34	33
			39						
				42		41			40
					46			45	44
					49				48

11. כלי להשמעת הקול בעוצמה יתירה; 13. אותו מקימה המשטרה בדרכים, ברצועה לעצור את התנועה; 15. חומר ריחני; 17. מראה טבע; 18. זה שמה לפני ששונה לאירן; 20. מצוי אצל החייל ועל העץ; 23. ראשון הרוצחים; 26. מושב בדרום, מיושב על-ידי יוצאי תוניס, אנשי אי הכהנים גירבה; 27. סוג של היטל ממשלתי; 28. אבן יסוד; 29. המצב בו נתונים רוב נוסעי האוטובוסים; 31. בורד; 32. הזקן בין שני ה-נשיאים לשעבר של ארצות-הברית שעודם בחיים; 34. מדינה דרום אמריקאית; 35. מידת גודלים קדומה; 37. קישוט נשים, המוכר בתנין; 39. לעג, בניין נפעל, עבר והזהר, זכר; 42. אחר מהשלושה בהם ניכר אדם; 44. חס ושלום; 45. יותר גבוה מגובה; 47. בפקד זה של ספר במדבר נרשם מספר העם הראשון.

פרסים לפותרי התשבץ האסטרונומי צבי רפפורט — חדרה, רחוב רחש; אריה פרוינד — ראשון לציון, ת. ד. 11; ירון יוסף — תימורים, דאר נהלל. פרסים לפותרי התשבץ חצי ענק יעקב גר — טלביה, רח' זיבוטנסקי, ירושלים; דני ולברשטיין — בני ברק; לאומה שמש — נתניה, רחוב החלוצים 21.

תוקנו ספרי-הלימוד - ואיך!

הקדמת המחברת

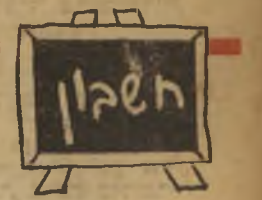
הגיעו מי התחום עד ציפור הנפש. המצב הנוכחי של ספרי הלימוד, עליהם מתחנכים ילדינו החביבים, וחסרי-האונים, הוא כמתי-נכסל ספרים מימי השלמון הנגש ימ"ש, חסרי כל קשר עם המציאות הדינאמית, המתהווה, היוצרת, הצימחת, העולה והמשגשגת, ועם חיים, העוברים והמשגשגים, מרעילים את הנש-מות הרכות, נוטעים בלדם התמים מושגים מסודרים כשיצאו אחר-כך לחיים, מזויזנים ב-אוצר הידיעות הכוזב של בית הספר העברי, ייאצו דעבור תקופה ארוכה של הסתגלות למציאות האמיתית, לבזבזו את שנות חייהם הטובות ביותר, במקום להצטרף ישר למפגה ולהתחיל בחיי שליחות ויצירה מיד.

עד כן זו השעה הזו — תיקון ספרי הלימוד. דא — הידוע מן היסוד.

חיבתו תקופה ארוכה שאנשי החינוך יקחו את היוזמה לידיהם, אולם מרה היתה אכזבתי דכן החלטתי כבד רוטט דקחת את העני הכבד על שכמי, חרף ידיעתי כי דלים כוחותי דמשי-מה.

ל. ג.

מקצועות ריאליים

- שני מינוסים יוצ-רים פלוס, הסבר מדוע אין הדבר נכון בכנסת.
- פקיד סולל-בונה אוכל שתי תרנגולות ליום.
- בעל בית-חרושת למקררים חשמליים העובדים על נפח אוכל שלוש וחצי תרנגולות ביום, ומשאר חצי מחוסר תיאכון. 142 חושבי מערכת חירבת-מאעליש לא אוכלים אף תרנגולת אחת ביום, ציין כמה תרנגולות ביום אוכל האורח הישראלי הממוצע.
- במשרד ממשלתי מסויים עבדו 32 פקידים ו-18 פקידות, ועדת לבון חקרה את המצב והחליטה לצמצם את התקן ב-13.8%. אחרי ביצוע ההוראות עבדו באותו משרד 31 פקידים ו-25 פקידות, כמה פקידים פוטרו.
- בחדש אוגוסט השנה יצאו את הארץ 1831 שליחים לטיפול בעניני העליה, ועלו לארץ 1322 עולים חדשים, אשר 43 מהם הגרו שוב מן הארץ באותו חודש. כמה עולים חדשים הביא כל שליח בממוצע?
- בבחירות הארציות לאגודת פועלי הנקיט הטרף הצביעו 57% בעד מפא"י (לפי דבר), 41% בעד מפ"ם (לפי עני להחשמה), 22% בעד רשימת-השמאל המאוחדת (מק"ם-סנה) (לפי קול הטו), 12% בעד העובד הציוני (לפי זמנים) ו-23% נמנעו מהצבעה (לפי הבוקר). חשב מה היה מספר המשתתפים בהצבעה, מבין 82 בעלי זכות הבחירה.
- נהג דן אשר מרוויח בחודש 142 ל"י ומוה מנכים לו מס הכנסה בסך 123 ל"י, בנה וילה שעלתה בסך 15362 ל"י. כמה שבועות היה עליו לעבוד כדי להרוויח סכום זה? קח בחשבון שהוא תורם 15 פרונטה לחודש לקרן הקיימת.

- תנו לי נקודת משען ואניע את העולם! אמר יוני בשם ארכי-מדס. פרט מה היה אומר לו היה (א) גואם באסיפה בברוקלין שהוטל עליו להניע את הלבבות, (ב) שר התחבורה שהוטל עליו להניע את האוטובוסים במצב של חוסר דלק, (ג) קצין משטרה שקיבל פקודה להניע כפר ערבי, (ד) מנהיג מפ"ם מבקש להניע את נציגו של סנה להתפטר מן האגודה לקשרי ידידות ישראל-סרנסטילבניה.
- גיוסון התבונן בתפוח וקבע את חוקי הנפילה. התבונן אתה במחירי התפוחים, וקבע את חוקי העלייה.

- מי קבע את האק-סיומה: "המרחק הא-רוך ביותר בין שתי נקודות הוא הקו הישיר של אש"ד?"
- מגירת השולחן של מאיר יערי אורכה 62 ס"מ,

מא
לילי גלילי

רוחבה 43 ס"מ וגובהה 12 ס"מ. בפניה הימנית העליונה מחובר מכשיר שאורכו 11.5 ס"מ, רוחבו 8.3 ס"מ וגובהו 12 מ"מ. כמה מכשירים נוספים באותו גודל אפשר להכניס למגירה (או לכל מגירה אחרת)?

- זהה לפי הסימ-נים הבאים לאיזו מערכת חיות שייכת המפלגה המתוארת כלהלן: (א) יונקת דולארים מאמרי-קה, (ב) שוחה בים של נאומים, (ג) נמצאת עמוק באדמה, (ד) חסרה עמוד-שדרה, (ה) נישאת על כנפי החוון, (ו) מעלה גירה.
- ה-*Amoeba Mapamica* מתחלקת (א) פעם ביום, (ב) פעם בחודש, (ג) פעם בשנה, איזו תשובה היא הנכונה?

- איזו כמות של חום ציוני מופקת מתהליך ההתרכבות של 4 גרם עפרות נחושת הנגב עם 2 טון של דו-חמצנית?
- מהו המשקל הסגולי של: (א) החלב המופק מן הפרה, (ב) החלב המגיע לצרכן, (ג) הבטחות שלפני הבחירות, (ד) מזוודה של שליח חוון.
- הנוסחה החימית הנכונה של גואם ציוני היא: $H^2O + ZO = \$$

- חקן שתי השגי-אות בספוק: "בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ". במקרה של ספק, חפש התשובה בני-אומיו של מדינאי ציוני דגול שחידש השפה ותיקן הסגנון.
- הטה את הפועל "שנורר" בעבר, בהווה, ובעתיד.
- חקן את השגיאות במשפטים הבאים: (א) "אני לא רוצה לנסוע לחוץ-לארץ". (ב) "אנחנו מלחים מאמריקה הרבה כסף, אבל אנחנו נחזיר לה את זה". (ג) "סולל בונה מרוויח כלום".
- מה נכון לומר: "הפועל הישראלי הכי חרוץ בעולם" או "הפועל הישראלי הוא החרוץ ביותר בעולם"?

- ההיסטוריה חוץ-רת. מה היא רוצה? 2. מי מלך על צרפת בין לואי ה-14 ולואי ה-16?
- המהפכה הצרפתית פרצה מפני ש(א) כל מי שמתאנה ליהודים סופו רע, (ב) האמפריאליזם האמריקאי דג דגים במים עכורים, (ג) העם סרב לאכול עיגות, (ד) היה צורך בשינוי פני הדברים.
- מה היה אילו קולומבוס לא היה מגלה את אמריקה? (א) מי היה תורם למגבת? (ב) לאן היו נוסעים השליחים?

(ג) מאיפה היו באים טובי הסרטים? (ד) למי זה היה איכפת?

- כמה קיבוצים יש בעין חרוד?
- איפה עובר הירדן ברגע זה?
- יד אליהו נמצאת ליד תל-אביב. איפה רגלו?
- כמה מושבות יש (א) לאימפריה הבריטית, (ב) לצרפת, (ג) לבלגיה, (ד) להתאחדות האיכרים.

- היכן כתובים הפ-סוקים: (א) הסורים רקדו כמ-שוגעים, הירדן נסוג ל-אחור.
- "אל יתהלל שוטר כמפקח ראשון".
- "הנה הסתו עבר, המטוס חלף הלך לו, עת השליחות הגיעה וכל התור נשאר בארצנו".
- "זה השער למטבע, דביוס לא יבואו בו".
- "עת להבחר ועת למשול, עת להבטיח ועת לשכוח".
- "קרייזלר ישראל ופרשיו".
- הסבר מדוע בני ישראל, שהתגעגעו לסיר הבשר, לא אירגנו מפעל "סקריפ"?
- מה אמרו חברי המטה של הפלכ"ר (הפלתים והכרתים) אחרי שדוד (המלך) חתם על פקודת הפרוק? מדוע לא הוכנס ספר הפלכ"ר לתנ"ך?
- מה אמר השליח יונה בנאימו הראשון, אחרי שירד מא/ק לותן במלל גנוה-יורק?

- כתוב חיבור על אחד הנושאים הבאים: 1. "במה מאוחדת מפלגת הפועלים המא-חדת?" 2. "כיצד כבש קייזר-פרייזר את השממה?" 3. "הנוער העברי — לאן הערב?" 4. "יהדות אמריקה — מסילבר עד גולד". 5. "וגר זאב עם כבש צלוי".

- מי חיבר את האר-סירה "יום השלישי ה-קצר?"
- מי זה דופק ב-דלת?
- חבר מנגינה לשיר זה הסוד שלי.

- מי כדב את הכו-מן הישראלי המקורי הוא ישן בצהרים, ולמה?
- איזה סופר ישרא-לי צעיר לא קיבל את פרס יהל"ל לספרות מסורתית, למרות הקטע הבא של סיפורו: "ידו לפתה את-קימוריה המעודנים, שהזכירו לו זוג הרי חרמון כשבראש כל אחד מהם עומדת כלנית יחידה. אני אוהב את הצד הרוחני שבך, הוא לחש, והניח את ידו עליי".
- נתח את השיר הבא:

לינויות מעולתמות בגסירה פוחלת
ושילינה הקסרה אלי סוטלת.
מפלכירה וגפור
אבושי יוף להור
ולרזתי — הוי, אבוי — ישנה נזלת.